

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Názory žáků a studentů vybrané střední a vysoké školy na homosexualitu,
registrované partnerství a osvojení dítěte

Views of pupils and students from a selected secondary school
and a university on homosexuality, registered partnership and children
adoption

Zdeňka Hubínková

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph. D.
Studijní program: B7507: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Chemie se zaměřením na vzdělávání – Výchova ke zdraví
se zaměřením na vzdělávání

Odevzdáním této bakalářské práce na téma „Názory žáků a studentů vybrané střední a vysoké školy na homosexualitu, registrované partnerství a osvojení dítěte“ potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, duben 2019

Poděkování

Touto cestou bych ráda vyjádřila poděkování PhDr. Jaroslavě Hanušové, Ph. D. za její cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat RNDr. Haně Šprincové, Mgr. Bohuslavě Polívkové a celému pedagogickému sboru VOŠ, SPŠ a SOŠ Podskalská v budově Navrátilova, za umožnění a vstřícnost, kterou mi prokázaly při zadávání dotazníků na této škole. Poslední vyjádření díky patří mé rodině a přátelům za podporu, která mi byla dodávána při psaní této práce.

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce na téma Názory žáků a studentů vybrané střední a vysoké školy na homosexualitu, registrované partnerství a osvojení dítěte je zjistit, jak mladí lidé vnímají tuto problematiku. V úvodu autorka zdůvodňuje, proč si vybrala toto téma. Následně

se práce dělí na dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části se autorka zabývá lidskou sexualitou všeobecně, vysvětluje, co je to homosexualita, jaké jsou její možné příčiny, uvádí zde vhled do historie homosexuality a vymezuje pojmy týkající se homosexuality, např. coming out. Dále se v této části zaměřuje na problematiku registrovaného partnerství, jeho vznik a zánik, práva a povinnosti partnerů, historii přijetí zákona o registrovaném partnerství v České republice a možnosti rodičovství homosexuálních jedinců.

V praktické části této bakalářské práce autorka prezentuje kvantitativní průzkum realizovaný prostřednictvím dotazníkového šetření, který byl adresován žákům a studentům vybrané střední a vysoké školy. Dotazník obsahoval 26 otázek, jejichž odpovědi autorka vyhodnotila, aby získala obrázek o tom, jak mladí lidé vnímají tuto poměrně aktuální problematiku. Pomocí znalostních otázek autorka zjistila, že drtivá část žáků a studentů má správný přehled o tom, co to homosexualita a registrované partnerství je. Většina žáků a studentů (nad 80 %) se shoduje v tom, že homosexuální partneři by měli mít stejná práva a povinnosti jako ti heterosexuální. To platí nejen pro možnost manželství, ale i pro možnost společné adopce dětí. Názory mezi žáky střední školy a studenty vysoké školy se od sebe příliš neliší, shodují se i v tom, že lidé mladší generace jsou k homosexualitě mnohem tolerantnější než lidé starší.

KLÍČOVÁ SLOVA

Homosexualita, registrované partnerství, adopce, názory, žáci, studenti

ABSTRACT

The aim of this bachelor essay named „Views of pupils and students from a selected secondary school and a university on homosexuality, registered partnership and children adoption“ is to discover how young people perceive this question. Introduction contains the author's reasoning why she has chosen this topic. The essay is then divided into two parts, theoretical and practical.

In the theoretical part, the author deals with human sexuality as a whole, explains the grounds of homosexuality and its sources, introduces the history of homosexuality and defines terms related to it, for example „coming out“. Further in this section, there is an analysis of registered partnership, its beginning and cessation, rights and obligations of partners, history of adoption of the law on registered partnership in the Czech Republic and possibilities for homosexual person parenting.

In the practical part of this essay the author presents a quantitative research carried out through a questionnaire survey aimed at pupils and students of one selected secondary school and one university. The questionnaire consisted of 26 questions. On the basis of answers received, the author analyzed how young people feel about this rather up-to-date topic. Using the knowledge-based questions, the author found out that a vast majority of pupils and students is sufficiently oriented in the problematics of homosexuality and registered partnership. Most of them (over 80 %) agree that the homosexual couples should enjoy the same rights and obligations as the heterosexual ones. This not only applies to a possibility to get married but also to the chance to adopt children together. Pupils and students don't differ dramatically in their opinions; they also share the opinion that younger generations are more tolerant towards homosexuality than the older ones.

KEYWORDS

Homosexuality, registered partnership, children adoptions, opinions, pupils, students

Obsah

Úvod.....	7
1 Teoretická část	9
1.1 Homosexualita	9
1.1.1 Lidská sexualita	9
1.1.2 Definice, homosexuální muži a ženy	12
1.1.3 Vybrané dějiny z historie homosexuality	14
1.1.4 Příčiny vzniku homosexuality	17
1.1.5 Pojmy homofobie a coming out.....	20
1.1.6 Možné terapie homosexuality	22
1.1.7 Registrované partnerství	23
1.1.7.1 Vznik partnerství.....	23
1.1.7.2 Zánik partnerství	25
1.1.7.3 Práva a povinnosti partnerů	25
1.1.7.4 Historie přijetí zákona v České republice	27
1.1.8 Homosexualita a rodičovství	30
2 Praktická část	33
2.1 Cíle a výzkumné otázky.....	33
2.2 Metodologie	33
2.3 Realizace průzkumu.....	35
2.4 Výsledky dotazníkového šetření	35
2.5 Diskuze, komparace dat a doporučení pro praxi.....	60
2.5.1 Diskuze	60
2.5.2 Komparace dat	70
2.5.3 Doporučení pro praxi	71
Závěr	73
Seznam použitých informačních zdrojů	75
Seznam příloh	78
Seznam grafů a tabulek.....	79

Úvod

Homosexualita, a vše co se kolem ní točí, je v poslední době velmi diskutované téma. Nyní žijeme v demokratickém světě, kde každý člověk žije svobodně a má svá práva, přesto někteří lidé musí za svá práva stále bojovat, a to jen díky odlišné sexuální orientaci. Dříve byla homosexualita brána jako hřích, později ji lidé označovali za trestný čin a v současné době je akceptována. Teprve v roce 2006 vznikl v České republice zákon o registrovaném partnerství, který upravuje soužití dvou osob stejného pohlaví. Pravdou je, že i v minulosti měl každý svobodné rozhodnutí, s kým a jakým způsobem bude žít, ale práva a povinnosti měli podle zákona o rodině jen manželé, tedy pár smíšený. Homosexuálové spolu žít mohli, ale společná práva a povinnosti neměli. Registrované partnerství je prvním krokem k uznání práv a povinností homosexuálních jedinců, kteří chtějí žít po boku milovaného partnera, přestože podmínky pro uzavření partnerství se nemohou vyrovnat podmínkám pro uzavření manželství heterosexuálů.

Společnost se dá rozdělit do tří skupin. Jedna skupina s homosexualitou, případně s registrovaným partnerstvím nesouhlasí. Druhá skupina se nevyjadřuje a ve třetí skupině se najdou tací, kterým homosexualita nevadí a homosexuálně orientované jedince podpoří.

Autorka práce s názvem „Názory žáků a studentů vybrané střední a vysoké školy na homosexualitu, registrované partnerství a osvojení dítěte“ si toto téma vybrala, protože nesouhlasí s tím, jak je v současné době nahlíženo na problematiku spojenou s homosexualitou. Domnívá se, že by lidé neměli být souzeni na základě své orientace, že by mělo být umožněno homosexuálním párům žít takový život, jaký sami chtějí a že by tedy měli mít všichni stejná práva a povinnosti.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak mladí lidé, žáci a studenti střední a vysoké školy, vnímají problematiku homosexuality. Zda souhlasí s registrovaným partnerstvím, případně zda by souhlasili i s manželstvím a jak se dívají na možnost adopce, kde by dítě bylo vychovááno homosexuálním párem.

Práce je dělena do několika částí. V úvodní části autorka vysvětluje volbu výběru své práce a obecné zhodnocení situace. V části teoretické se autorka zaměřuje na samotnou tematiku homosexuality, registrovaného partnerství a osvojení dětí homosexuálními

jedinci. Zabývá se zde definicemi, teoriemi vzniku homosexuality, ale i legislativním rámcem České republiky vztahujícím se k homosexualitě, registrovanému partnerství a možnosti adopce těmito páry. V praktické části prezentuje autorka výzkum realizovaný prostřednictvím anonymního dotazníku adresovaného žákům vybrané střední a studentům vysoké školy. Na základě odpovědí autorka zjistila, jak se na danou situaci dívají studenti střední i vysoké školy a porovnala názory středoškoláků a vysokoškoláků. Odpovědi studentů jsou zaznamenávány do tabulky, kde je přehledně zapsáno, jak odpovídali všichni žáci a studenti dohromady, pouze středoškoláci a pouze vysokoškoláci. Součástí praktické části byl závěr, kde autorka zhodnotila výsledky svého praktického výzkumu.

1 Teoretická část

Autorka se v této části zabývá problematikou homosexuality, registrovaného partnerství a možnostmi rodičovství homosexuálních párů na základě literární rešerše.

1.1 Homosexualita

V této části se autorka zaměřuje na pojem lidská sexualita, zabývá se zde definicí homosexuality, homosexuálními jedinci, pohledy z historie na homosexualitu, možnými příčinami vzniku, pojmy homofobie a coming out. Dále zde zkoumá legislativní rámec České republiky k problematice registrovaného partnerství a možnosti rodičovství homosexuálních jedinců.

1.1.1 Lidská sexualita

V chápání sexuality se uplatňuje koncepce „sexuálního pudu“, tedy to, že sex je potřeba stejně jako potrava nebo pití. Spustí se vnitřním nedostatkem a jakmile je dosaženo uspokojení, tak vnitřní přetlak opadá a je nastolena vnitřní rovnováha. Prvotní fází lidské sexuality je vytvoření dvojice, jenž má za následek sexuální atraktivita, která je dána přítomností druhotných pohlavních znaků jakožto nejúčinnějšími sexuálními signály. V lidském chování této fázi, sbližování dvojice, říkáme koketování, namlouvání a následně párování (Zvěřina, 2012).

Lidská sexualita je poměrně komplexní a velmi složitá oblast. Kromě samotného pohlavního styku se objevuje téměř všude. Setkáváme se s ní v právu, medicíně, vyučuje se na školách, zasahuje do pracovních vztahů, mluví se o ní v médiích a je součástí při navazování a udržení partnerských vztahů. Lidé si ji uvědomují, je to jejich součástí, jejich vlastní identity, prožitku i jejich jednáním (Sloboda, 2016).

Existují dva druhy sexuality, jedna patří mužskému pohlaví a ta druhá ženskému. Avšak rozdílnost projevů se objevuje i v rámci osob stejného pohlaví a téměř žádný projev nebo znak není vlastní jednomu pohlaví zcela výlučně, jedná se tedy o sexualitu jedince jakožto kombinaci dispozic, případně projevů (Weiss, 2010).

Podle Kubíka je sexualita jedno z hlavních témat lidské komunikace, především hovory o intimním životě (Kubík, 2010).

Pro popis sexuality se používají čtyři termíny, které se vzájemně nevylučují ani nejsou zcela v souladu, jsou jimi:

- sexuální orientace;
- sexuální identifikace;
- sexuální emoce;
- sexuální chování (Sloboda, 2016).

Sexuální orientace

Podle Slobody označuje termín „sexuální orientace“ sexuální preferenci osob stejného nebo opačného, případně obou, pohlaví (Sloboda, 2016).

Sexuální orientace, sexuální zaměření či sexuální preference jsou slovní spojení označující erotickou náklonost. Normální sexuální orientace je vztažena k pohlavně zralému jedinci opačného pohlaví. Signály ze strany příslušníků opačného pohlaví mají ve většině případů nejvyšší erotickou hodnotu. Avšak nemusí mít vždy za následek odpovídající sexuální chování. U lidí se vyskytuje několik procent homosexuálně orientovaných jedinců mezi muži i mezi ženami. Homosexuální ani heterosexuální orientace nemusí být vyhraněna stoprocentně. Existují lidé, homosexuálně či heterosexuálně orientovaní, kteří se z různých důvodů sexuálního chování zdržují nebo naopak existují osoby, které jsou jednoznačně heterosexuálně orientované, a přesto se v nějaké části období svého života chovaly homosexuálně či bisexuálně. V mnoha případech se též zcela homosexuálně orientovaní jedinci chovali heterosexuálně (Zvěřina, 2003).

Sexuální identifikace

Základní stavební kámen lidské sexuální motivace je pocit příslušnosti k mužskému či ženskému pohlaví. Tyto pocity jsou zprostředkovány vlivem sexuálních steroidů na centrální nervovou soustavu v kritických fázích nitroděložního vývoje, tedy ve druhém trimestru prenatalního vývoje. Výsledkem je predispozice k ženské či mužské sexuální identifikaci. Definitivní formování probíhá až po porodu. Projevem sexuální identifikace je schopnost jedince zaujmout k této identifikaci odpovídající sociální roli (Žourková, 2002).

Poruchou sexuální identifikace je transsexualita, pohlavní ústrojí se vyvinulo jedním směrem a mozková centra určující pohlavní identitu směrem druhým – transsexuální

jedinec se cítí být opačným pohlavím, než mu bylo „přiděleno“ při narození (Zvěřina, 2012).

Sexuální emoce

Z pojetí sexuálního pudu plyne uznání několika sexuálních emocí, jsou jimi sexuální vzrušení, orgasmus a zamilovanost (Žourková, 2002).

Základní emocí je **vzrušení**, které se projevuje zduřením genitálu – erekce u mužů a zvlhčení u žen. Nejdůležitější roli zde hraje zrak, ale ani ostatní smysly nejsou zanedbatelné. Hlavním zprostředkovatelem sexuálního vzrušení je hormon dopamin a noradrenalin (Žourková, 2002).

Pocitové vyvrcholení neboli **orgasmus**, je fází užívání sexuální motivace během pohlavního styku. Dosaženo může být nejen samotným pohlavním stykem, ale i masturbací či stimulací erotogenních zón. Jde o škálu pocitů, od jednoduchého uspokojení po extatické stavy, kdy dochází ke zúžení vědomí. U mužů orgasmus poznáme tak, že zpravidla dochází k vypuzení ejakulátu. U žen jen vzácně pozorujeme orgastické expulze z močovodu či z pochvy. Asi 8 % žen orgasmu nedosahuje vůbec a zhruba třetina má s dosažením problémy (Zvěřina, 2003).

Zamilovanosti nejsou schopny děti, které mají předčasnou pubertu, i přes to, že jejich tělesný sexuální vývoj je urychlen. Naopak u dětí v pubertě, které mají opožděný pohlavní vývoj se emoce zamilovanosti objevuje poměrně často. Lze tedy říci, že pohlavní hormony nemají vliv na zamilovanost (Žourková, 2002).

Zvěřina dodává, že „*emoce zamilovanosti není naučená, dostavuje se zákonitě při dosažení určité zralosti centrálního nervového systému*“ (Zvěřina, 2003, str. 51).

Sexuální chování

Lidské sexuální chování má párový charakter. Stejně jako v živočišné říši, jde v první fázi o výběr správného (vhodného) partnera a navázání erotického souznění. Sexuální chování nemusí být vždy v souladu se sexuální orientací a identifikací (Zvěřina, 2003).

Sexuální chování mužů a žen je rozdílné, může to být dáno vlivem sociálně kulturním nebo ekonomickým, avšak tato rozdílnost má základ v biologických faktorech. Hlavní faktor můžeme sledovat v odlišném rodičovském vkladu obou pohlaví, „*pohlaví s vyšším rodičovským vkladem je v sexuálním výběru selektivnější a více se věnuje péči*

o potomstvo“ (Zvěřina, 2003, str. 52). Žena za svůj život vyprodukuje několik stovek zralých vajíček a za normálních podmínek má možnost porodit kolem deseti dětí, zatímco muž produkuje denně několik milionů spermií a dosáhne-li sexuálního uspokojení s několika partnerkami, jeho počet dětí může být značně vyšší. Z tohoto důvodu vyplývá, že muži mají dispozici k vyšší sexuální promiskuitě a vyšší zájem k uspokojení. Žena je v tomto ohledu více vybíravější a její sexuální chování závisí jednak na kvalitě partnera, ale i na kvalitě celého vztahu (Zvěřina, 2003).

1.1.2 Definice, homosexuální muži a ženy

V této části se autorka zabývá definicí homosexuality a homosexuálními lidmi, tedy muži a ženami.

Definice homosexuality

Homosexualitu lze definovat ve dvojím pojetí. Za prvé: *„homosexualitou rozumíme trvalou citovou a erotickou preferenci osob stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nezvolený stav, charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví.“* (Janošová, 2000, str. 13), a za druhé: *„homosexualita je geneticky determinovaný celoživotný a neměnný stav libida, při ktorom jedinec za podmienok možnosti slobodnej vol'by preferuje za účelom sexuálneho a citového kontaktu objekt rovnakého pohlavia, pričom takto vzniknutý vzťah se svojou kvalitou v plnej miere vyrovná vzťahu heterosexuálnému“* (Janošová, 2000, str. 13). Obě tyto definice se liší akorát v tom, že ta první je starší a je psána z lékařského hlediska, kdy se homosexualita ještě považovala za nemoc. Druhé pojetí je o dva roky mladší a je bráno spíše z pohledu sociálního (Janošová, 2000).

Homosexualita neboli homoerotismus je označení pro opačnou sexuální orientaci, tedy erotická preference na osoby stejného pohlaví. Pohlavní identita při homosexualitě nemusí být narušena, tedy homosexuální muž se chová v nesexuálním životě jako typický muž a homosexuální žena zase jako typická žena. Pro pojmenování homosexuálních mužů lze užívat také názvy gayství nebo uranismus, pro homosexuální ženy existuje označení lesbismus, tribadie či sapfismus (Brzek, 1997).

Když lidé hovoří o homosexualitě, není vždy zcela jasné, co tím myslí. Je tedy důležité rozdělit homosexuální orientaci, homosexuální identifikaci a homosexuální chování. Většina lidí je heterosexuálně orientovaná, převládá u nich náklonnost k opačnému pohlaví, pokud mluvíme o upřednostňování stejného pohlaví, jedná se o homosexuální orientaci. Homosexuální identifikací se rozumí vnitřní cítění a sebehodnocení se být homosexuálem, zatímco za homosexuální chování je považován pohlavní styk či jiná sexuální aktivita s osobou stejného pohlaví (Procházka, 2002).

Mnoho lidí si myslí, že homosexuálně orientovaným lidem jde jen o sex, že jejich pohlavní život je projevem hýřivosti. Stejně jako v heterosexuálních vztazích, tedy mezi muži a ženami, se ve vztazích homosexuálů objevují city, žárlivost, radosti i strasti (Procházka, 2002).

Homosexuální muži a ženy

Janošová ve své knize uvádí, že homosexualita je záležitostí, která se dotýká úplně všech lidí, ať už blízce či vzdáleněji a zdaleka ne drtivá část osob si je po celý svůj život jistá svým sexuálním zaměřením a tendencemi (Janošová, 2000).

Homosexualita se objevuje u obou pohlaví, přičemž u mužů je o něco častější. Výskyt ženské homosexuality je odhadován zhruba na 1 %, u mužů to jsou 2 %. Homosexuálně orientovaní lidé jsou nejpočetnější sexuální menšina v populaci (Zvěřina, 2003).

Z průzkumu Kinseyova institutu z roku 1987 vychází fakt, že se sexuální chování v průběhu života mění. Z dotazovaných mužů uvedlo 37 % heterosexuálů, že žilo alespoň určitý čas homosexuálně, a naopak homosexuálové žili heterosexuálním způsobem života. Za homosexuály se označilo 2 až 4 %, několik dalších si nebyli jisti. U žen je to se sexualitou komplikovanější. Za jednoznačné homosexuálky se považovalo pouhé 1 % a 9 % žen přiznalo, že mělo alespoň jednu sexuální zkušenost s jinou ženou (Janošová, 2000).

Většina heterosexuálních lidí se chová dle pravidel své sexuální orientace nebo identifikace, homosexuálové to tak nemají. Stává se, a není to výjimkou, že někteří svou orientaci nerozeznají během celého života a žijí heterosexuálně. Někteří si svou „odlišnou“ orientaci uvědomují, ale nedokáží se s ní smířit a homosexuální život odmítají. Další si nejsou svou orientací jisti, a tak žijí bisexuálním způsobem (Procházka, 2002).

Homosexuální muži

Pro homosexuálně orientované muže nemá český jazyk jednoznačné pojmenování, nicméně velmi používaným termínem je gay, který přišel z Ameriky (Zvěřina, 2012).

Homosexuální muži často střídají své sexuální partnery. Lze to vysvětlit jednak tím, že muž je z biologického hlediska předurčen k promiskuitě a aktivitě nebo tím, že udržení stálého homosexuálního vztahu je vzhledem k sociálním problémům složité. Z jednoho českého průzkumu sexuálního chování gayů vyplývá, že průměrný počet sexuálních partnerů jednoho muže je 20–30 partnerů. Pouhých 42 % homosexuálů uvedlo, že nikdy neměli pohlavní styk se ženou (Zvěřina, 2004).

Časté střídání partnerů a riskantní sexuální praktiky mají za následek, že se mezi homosexuály šíří pohlavně přenosné nemoci více než u mužů heterosexuálních. Mezi častější onemocnění patří výskyt infekčního onemocnění příjice, kapavky, virusu hepatitidy B a v poslední době především viru HIV a onemocnění AIDS (Zvěřina, 2004).

Homosexuální ženy

Obecně akceptovatelný název pro homosexuálně orientovanou ženu je lesba, případně lesbička (Zvěřina, 2012).

Vztah dvou žen nebudí u společnosti takovou pozornost jako vztah dvou mužů, proto se s lesbičkami setkáváme častěji. Homosexuální ženy mohou počítat ve vztahu s větší stálostí, neboť ženy jsou obecně méně promiskuitnější než muži. (Zvěřina, 2004).

1.1.3 Vybrané dějiny z historie homosexuality

„Homosexualita provází lidstvo od jeho počátku. V některých obdobích byla módní, jindy za projev lásky ke stejnému pohlaví hrozil trest smrti. Lidé, kteří milovali stejné pohlaví vždy existovali, ať už byla homosexualita potlačována či nikoliv.“ (Zvláštní duše; 20.11.2018).

Hanlivě znějící výrazy „sodomie“ či „pederastie“, které se používaly do poloviny devatenáctého století vystřídaly pojmy „homosexualita“ a „homosexuální“, které v roce 1869 zavedl do odborného jazyka maďarský psychiatr Karoly Benkert. V pozdější době

se pojem zásluhou autority Richarda von Krafft-Ebinga a Magnuse Hirschfelda zpopularizoval do obecné mluvy (Zvěřina, 2004).

Starověk

Ve starověkém Egyptě byla homosexualita tolerována, nicméně nebyla brána za společensky pozitivní jev. Přímého odsouzení se dočkala až tehdy, byla-li násilná (znásilnění muže mužem) či provozována s nedospělým chlapcem, protože to bylo považováno za projev moci. K ostatním homosexuálním praktikám byli starověcí Egypťané spíše lhostejní (Experiment: 4 %, 11.4.2019).

Starověké Řecko bylo k homosexualitě velmi tolerantní, dokonce ji státně podporovalo. Za znak mužnosti bylo považováno mít mladého chlapce ve věku zhruba 14–25 let. Mladí chlapci to nepovažovali za hanbu, pro ně to byla čest mít staršího přítele, především jednalo-li se o společensky významnou osobu (Experiment: 4 %, 11.4.2019).

Ve starověkém Řecku pronikla homosexualita i do kultury, existuje několik soch a obrazů zachycujících tuto tematiku. Některé mýty přičítají homosexuální chování u bohů, například do boha Ganymédea se zamiloval samotný Zeus. *„Příběh o tomto hezkém chlapci podnítil celou řadu uměleckých i literárních děl, například Platón mýtus použil jako ospravedlnění milostných pocitů vůči svým žákům.“* (Zvláštní duše; 20.11.2018).

Naopak Římané nebyli v přístupu k homosexualitě tak otevření jako Řekové. Ve starověkém Římě byla homosexuální aktivita zákonem omezena pouze s vlastním otrokem, ostatní bylo trestné. Pod vládou císaře Constance (320 až 350 n.l.) hrozily lidem za projevy homosexuality tresty smrti upálení za živa, přestože politik a historik Aurelius Victor (320 až 390 n.l.) tvrdil, že sám císař je homosexuál. V době císaře Justiniána (od roku 533 n.l.) hrozila za homosexualitu kastrace a upálení. Lesbismus nebyl uznáván, Římané to považovali za snahu žen vyrovnat se mužům (Zvláštní duše, 20.11.2018).

Středověk

Poté, co na císařský trůn usedl Konstantin Veliký, společnost dlouhou dobu homosexualitu odmítala z důvodu převládajícího působení židovsko-křesťanské tradice. Intimní život se společenským ideálům přizpůsoboval pomaleji, jelikož právě v období počátku křesťanství platila zásada důležitosti věrouky. Nicméně i v této době se podařilo najít několik tolerantnějších učitelů církve. Jedním z nich je Jan Zlatoústý, který zaujímal

příznivé stanovisko k homosexuálnímu styku, pokud byl přítomný i citový vztah. Jestliže se jednalo pouze o tělesnou slast, považoval to za trestuhodné. První zmínku o této situaci obsahuje tzv. Karolinský trestní kodex, který vydal roku 1353 Karel IV., podle něj měly být stejnopohlavní styky krutě trestány (Janošová, 2000).

Pozdní středověk a renesance

V období pozdního středověku a renesance byla homosexualita odsuzována a trestána, avšak to ji nebránilo, aby byla praktikována. Například anglický král Eduard II. byl svým homosexuálním zaměřením znám. Homosexuální orientací byli známí i významní umělci. Třeba Leonardo da Vinci byl vyšetřován pro poměr se sedmnáctiletým modelem Jacopo Saltarelim, nicméně po dvou měsících bylo vyšetřování ukončeno. Film z Velké Británie „Caravaggio“ zase vypráví o velké lásce italského malíře Carravaggiia k jeho modelu Ranucciovi Thomassonimu. Avšak o skutečný rozruch se postaral papež Julius III. vztahem se svým adoptivní synovcem jménem Innocenzo Ciocchi Del Monte, tento skandál vedl k rozsáhlému útoku protestantů na instituci papežství (Experiment: 4 %, 11.4.2019).

Osvícenství

Osmnácté století se považuje za „zlatou éru erotiky“, sexualita je vnímána jako základní lidská vlastnost, kterou lidem diktuje sama příroda. Bylo uznáno, že sex je základní formou lidského potěšení. Sexualita byla brána jako přirozená součást a po dlouhé době se objevovaly názory, že homosexualita není zvrácenost. Jedním z kroků tolerantnosti měl být i návrh třetího prezidenta Spojených států amerických Thomase Jeffersona, který navrhl, aby se homosexualita netrestala smrtí, ale kastrací (Zvláštní duše, 20.11.2018).

19. a 20. století

V 19. století se začaly objevovat revoluční názory na homosexualitu a vznikaly organizace pro sexuální osvětu. Německý spisovatel Karl Heinrich Ulrich ve svých prvních pracích tvrdil, že homosexualita je přirozená a jako první řekl, že homosexualita je vrozenou záležitostí. Též přišel s pojmem bisexualita. Tento německý spisovatel je považován za jednoho z prvních gay aktivistů, nejenže svou orientaci nezastíral, vyzýval i ostatní, aby ji netajili. Ani tehdy však nebyly lesbičky, tedy homosexuální ženy, uznávány, jelikož tehdejší představa o sexuálních aktivitách se týkala především milování

muže se ženou, případně muže s mužem. Můžeme tedy říci, že pro sexuální styk byla přítomnost mužského pohlavního orgánu v představách společnosti podmínkou (Zvláštní duše, 21.11.2018).

Pro Českou republiku byl významný německý lékař, sexuolog a advokát za práva homosexuálů Magnus Hirschfeld. Založil petici proti zákonu 175, který hodnotil homosexuální styk jako trestný čin, tuto petici podepsali například Albert Einstein, Thomas Mann či Eduard Bernstein. V roce 1921 uspořádal v Německu první Kongres pro sexuální reformu, který vedl k založení Světové ligy pro sexuální reformu. Další kongresy proběhly v Kopenhagenu, Vídni, Londýně a v roce 1932 se uskutečnil v Brně, v tu dobu již fungovala Československá liga pro reformu sexuality (Zvláštní duše, 19.11.2018).

V období po druhé světové válce se začalo s částečným či úplným odstraněním trestního postihu za homosexualitu ve vyspělejších státech Evropy. V roce 1961 vstoupil v platnost nový trestní zákoník a Československo se stalo jedním z prvních států, kde trestnost byla zrušena úplně, kromě stejnopohlavního styku osoby starší 18 let s osobou neplnoletou. Tento zákon neznamenal úplnou svobodu homosexuálů, stát sice veřejně nic nezakazoval, ale zabráňoval vzniku a sdružování hnutí těchto lidí. To mělo za následek nízkou informovanost veřejnosti a s tím spojené velké množství předsudků a negativních postojů, proto homosexuálové raději potlačovali své pocity a uzavírali heterosexuální svazky (Janošová, 2000).

1.1.4 Příčiny vzniku homosexuality

„Sexuální orientace není otázkou volby, ale je především biologicky podmíněna“ (Weiss, 2010, str. 108).

V současné době se stále ještě nedá jednoznačně určit, jak homosexualita vzniká. Existují však různorodé teorie, z nichž vychází odborníci při vědeckém zkoumání. Některé teorie se navzájem vylučují, některé se však doplňují. Většina odborníků se shoduje na tom, že vznik homosexuality není ovlivněn pouze jedním faktorem, nýbrž větším množstvím. Největší podíl na vzniku homosexuality mají biologické vlivy (genetika a prenatální vývoj), postnatální vývoj má vliv pouze u některých jedinců (Janošová, 2000).

Autorka zde blíže popisuje následující teorie vzniku:

- genetické teorie;
- hormonální teorie;
- vliv prostředí a výchovy;
- teorie svedení.

Genetické teorie

V roce 1952 proběhla první významná studie dědičnosti homosexuality, kterou provedl Ch. Kallman. Srovnával jednovaječná a dvojvaječná dvojčata, u jednovaječných našel stoprocentní shodu v homosexuální orientaci. U dvojčat dvojvaječných byl podíl homosexuálně orientovaných sourozenců jen o málo vyšší než mezi ostatními sourozenci. Později se vyskytly články, kdy jednovaječná dvojčata měla rozdílnou orientaci, tento výskyt je však minimální. Pravděpodobnost shody homosexuální orientace mezi bratry různého věku je 9 % (Weiss, 2010).

O další významnou genetickou studii se zasloužili J. M. Bailey a R. C. Pillard, kteří zjistili, že výskyt prokázaných i předpokládaných homosexuálů u mužských příbuzných je 3x častější ze strany matky než ze strany otce. V roce 1993 na to navázal D. Hamer, který provedl genetickou analýzu X chromozomu u homosexuálně orientovaných mužů. V úseku q 28 dlouhého raménka našel stejnou sekvenci nukleosidů, jednalo se tedy pravděpodobně o „gen homosexuality“. Díky této informaci se předpokládá, že homosexuální orientace, přesněji řečeno jeden její typ, je podmíněna dědičností a je přenášena přes pohlavní chromozom X. Avšak tato teorie se týká pouze mužské homosexuality, k ženské se nevyjadřuje. Tuto studii o „genu homosexuality“ potvrzovali i další autoři, S. A. Sanders ji aplikoval na dvojici bratrů, kteří nebyli dvojčaty a shodný úsek našel u 66 % homosexuálních sourozenců (Weiss, 2010).

S. Bocklandt tvrdil, že u žen probíhá inaktivace (potlačení) chromozomu X náhodně. Výskyt inaktivace u žen bez homosexuálních potomků byl podstatně nižší (4 %) než u žen s jedním či více homosexuálními potomky (13 % jeden, 23 % více). M. Ridley uvádí, že sexuální orientace není zakódovaná pouze v chromozomu X, ale mohla by být i v mitochondriálních genech, které dědíme od matek (Weiss, 2010).

Hormonální teorie

„Během nitroděložního vývoje budoucího homosexuálního chlapce nedojde v krátkém, asi týden trvajícím období k dostatečnému hormonálnímu zásobení tvořícího se centra sexuální orientace v mezimozku.“ (Procházka, 2002, str. 7)

„Při zkoumání hormonální podmíněnosti sexuální orientace se dříve předpokládalo, že homosexuální muži mají nižší testosteron a lesbické ženy nižší estrogeny a vyšší testosteron než ženy heterosexuální. Nicméně poslední výzkumy mezi homosexuálními a heterosexuálními muži a ženami žádné rozdíly v hladinách testosteronu neprokázaly ani u jednoho pohlaví.“ (Vesmír, 23.2.2019)

Rakouský fyziolog Steinach provedl pokus, kdy zvířatům během nitroděložního vývoje vpravoval žlázy opačného pohlaví a tím ovlivnil jejich chování v dospělosti. V samčích varlatech hledal ženské buňky, neboť si myslel, že u homosexuálně orientovaných jedinců došlo ke zkřížení ve vývoji pohlavních žláz (Weiss, 2010).

A. A. Ehrhardtová a H. F. L. Meyer-Bahlburg zkoumali ženy, které během prenatálního života byly vystaveny hormonu diethylstilbestrolu (nesteroidní estrogen, který se dříve používal jako antikoncepce). Během tohoto zkoumání zjistili hojnější zastoupení lesbických nebo bisexuálně chovajících se žen (Weiss, 2010).

L. Ellisová a J. Helbergová se ptaly více než 5000 žen, zda během těhotenství neužívaly léky ovlivňující jejich hormonální hladiny či hladiny jejich potomků během nitroděložního vývoje. Konkrétně se ptaly na 19 skupin léků. Množství matek, které mají homosexuálně či bisexuálně orientované děti, tvořilo několik procent. Zatímco u matek homosexuálních mužů byly rozdíly méně výrazné, tak u matek homosexuálních žen bylo zjištěno podstatně častější užívání diethylstilbestrolu, amfetaminů (stimulační látky) a thyreoidální syntetické hormony (hormony ovlivňující funkci štítné žlázy). Matky lesbických žen častěji užívaly kterýkoliv ze zkoumaných léků v prvním trimestru těhotenství než ostatní ženy (Weiss, 2010).

Při antropometrických měření homosexuálně orientovaných mužů a žen zjistil J. T. Martin, že lesbičky jsou v průměru těžší, a naopak gayové lehčí než heterosexuální protějšky. Výškou se nelišili (Weiss, 2010).

Vliv prostředí a výchovy

Většina odborníků se shoduje, že prostředí a výchova mohou ovlivnit sexuální orientaci pouze v prvních letech života, zhruba do tří let. Za příčinu je považováno chování rodičů a další možné psychické faktory, tyto vlivy mají význam spíše u jedinců, kteří mají genetické dispozice nebo u nich probíhal odlišnější prenatální vývoj. L. Yablonsky zastával názor, že přítomnost dominantní matky, případně nedostatečného vzoru otce, může mít vliv na mužskou homosexualitu. Tento názor podpořil i I. Bieber, který při svém výzkumu, došel k závěru, kdy homosexuálně orientovaní muži byli v dětství často fixováni na matku a kde otec příliš neplnil svou funkci (Janošová, 2000).

Jednou z myšlenek E. Moberlyové je, že homosexuální orientace vznikla v důsledku nedostatečné stejnopohlavní lásky v dětství. Avšak tato myšlenka by znamenala, že homosexualita by byla pouze určitou etapou v životě jedince a později by se orientace mohla změnit na heterosexuální. L. Yablonsky je opačného názoru, dle něj homosexualitu může způsobit nadměrná láska mezi matkou a dcerou a mezi otcem a synem (Janošová, 2000).

Teorie svedení

Toto je jedna ze starších teorií, ke které se nepřiklání příliš odborníků. Svedení v období dospívání může mít vliv na vznik homosexuality. V. Tůma tvrdí, že ženská homosexualita může být důsledkem špatného sexuálního zážitku, např. pohlavního zneužití. Avšak v důsledku zneužití dochází spíše k odmítnutí vlastní sexuality a ke vzniku odporu k mužům (Janošová, 2000).

1.1.5 Pojmy homofobie a coming out

V této části autorka vysvětluje pojmy homofobie a coming out.

Homofobie

Tento pojem označuje všechny možné obavy z homosexuální orientace. V diskuzích se objevují nejen objektivní a podložené názory, ale také názory založené na emocích. Daleko častěji se setkáváme s nadávkami, které jsou určeny homosexuálním mužům nežli homosexuálním ženám (Zvěřina, 2012).

Společnost trpící homofobií označuje homosexualitu za deviaci, za něco, co je jiné, úchylné, a to vede k vytvoření si jakéhosi názoru, utkvělých představ, na osoby, které jsou homosexuálně orientované nebo na osoby, které jsou za homosexuály považované. Mluvíme-li o homofobii, která je projevem nepřátelských postojů, můžeme říct, že se jedná o diskriminaci. Obdobně jako jakákoliv jiná diskriminace, tak i homofobie může mít různé podoby. Nepatrné nářky, vtipy či poznámky mohou vést až k fyzickému či psychickému týrání (Sloboda, 2016).

Coming out

„Homosexuálně orientovaní lidé mají někdy tendenci hovořit o sobě jako o bisexuálech, aby existenci své homosexuální orientace učinili sociálně přijatelnější tam, kde se veřejné mínění proti homosexuálním lidem staví nepříliš pozitivně“ (Zvěřina, 2003, str. 121).

Coming out je období, kdy jedinec začíná vnímat svou individualitu, a tedy i svou sexualitu a její specifika, které ne vždy odpovídají standardu. Jedná se o proces sebeuvědomování si svého já, začíná se odehrávat v pubertě či v následujícím období adolescence. Ve většině případů si lidé převezmou vzorce svého chování, které pro ně připravily předchozí generace a následně si teprve položí otázku, zda tento život odpovídá jejich citění (Janošová, 2002).

Coming out znamená pro jedince úkol přijmout své odlišné citění, z něhož budou vycházet úvahy o své budoucnosti. Tento proces sebeuvědomování úzce souvisí s mírou pochopení okolí a mohou se vyskytnout depresivní stavy s pocity beznaděje. Můžeme se tedy setkat s lidmi, kteří si jsou svou homosexuální orientací jistí, avšak okolí by pro ně nemuselo mít pochopení, a oni proto svou orientaci tají nebo si ji nepřipouští, a dokonce jsou i tací, kteří před tím utíkají do manželství nebo páchají sebevraždy (Procházka, 2002).

Je prokázáno, že ženy proces dozrávání své sexuality mají pomalejší než muži. Sebeuvědomění homosexuality u žen může dlouhou dobu zastřít touha po dítěti a radost z mateřství. Výsledky výzkumu naznačují, že uvědomění u žen, že jsou homosexuálně orientované nastává ve věku mezi patnáctým a pětadvacátým rokem života, přesto se čím dál častěji objevují po pětatřicátém roku, někdy až po čtyřicátém (Janošová, 2002).

Coming out lze rozdělit do pěti bodů, kterými jedinec prochází a mohou se navzájem prolínat:

- **precoming out** – jedinec si svou odlišnost uvědomuje, nedovede ji však vyjádřit;
- **vlastní coming out** – jedinec svou odlišnost pojmenuje, zprvu ji odmítá, ale později to přizná sobě a následně i cizí osobě;
- **fáze explorace** – navazování prvních sexuálních vztahů a experimentace;
- **fáze partnerství** – trvalejší sexuální a partnerské vztahy;
- **fáze integrace** – dotvoření hodnot, upevnění role ve světě (Janošová, 2000).

1.1.6 Možné terapie homosexuality

V době, než byla homosexuální orientace vyřazena z mezinárodní klasifikace nemocí, hledali vědci způsob, jak ji „vyléčit“. Tehdy se používaly nejrůznější metody:

- **metoda averzivní** – pokud měl člověk homosexuální fantazie, tak obdržel látku, která vyvolávala zvracení, případně dostával elektrické šoky a při tom se díval na scény z heterosexuálního života (Janošová, 2000);
- **metoda hormonální terapie** – díky představě lékařů, kteří se domnívali, že mužská homosexualita může být vyléčena podáním mužských hormonů nebo odstraněním „špatně fungujících, homosexuálních varlat“ a následným nahrazením varlat dárčovými, byly mužům injekčně aplikovány sušené buňky „heterosexuálních varlat“ – neúspěšně, protože homosexuální muži mají normální hladiny pohlavního hormonu jako muži heterosexuální (Brzek, 1992);
- **psychoanalytická metoda** – lidé opakovaně užívali drogu LSD, která vyvolávala fantazie, které měly odstranit nepříznivé zážitky z dětství a jejich následky, tedy homosexuální orientaci – po zjištění, že LSD může vést k těžké duševní chorobě, byla tato metoda zanechána (Freund, 1962);
- **stereoaktické metody** – operační zásah v mozkovém centru řídící sexualitu – existuje několik případů, kdy tato metoda pomohla, přesto se to u větší části nezdařilo, a dokonce to v několika případech vedlo ke smrti (Janošová, 2000);
- **kastrace** – chirurgické odstranění pohlavní žlázy muže(varlat), tato metoda se prováděla pouze tehdy, pokud by byla sexuální aktivita společensky nebezpečná – např. pedofile nebo sadismus (Freund, 1962);

- **Dörnerova metoda** – metoda založena na dávkování pohlavních hormonů těhotným ženám – léčba zamítnuta kvůli obavám zásahu do vývoje jiných částí embrya (Janošová, 2000);
- **adaptace** – sexuální orientace je neměnná, přesto někteří homosexuálové se snažili vzdát homosexuality díky touze po rodině a rodičovství, avšak tato metoda má nepříznivý dopad na psychické zdraví (Brzek, 1992).

Jak už bylo výše uvedeno, tak v současné době se homosexualita neřadí mezi nemoci. Přesto, i když méně častěji než v minulosti, někteří homosexuálové, a především jejich rodiče navštěvují ordinace sexuologa s požadavkem na léčbu změny jejich orientace. Současná medicína to neumožňuje, a tak sexuolog přebírá spíše roli psychologa a pomáhá jedinci, aby se sám přijal a zařídil si podle toho život (Brzek, 1997).

1.1.7 Registrované partnerství

„Registrované partnerství je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem (dále jen „partnerství“). Partnerem se v tomto zákoně rozumí osoba, která uzavřela partnerství“ (Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství).

Registrované partnerství je legální vztah dvou osob stejného pohlaví. Z právního hlediska se nachází někde na hranici nesezdaného soužití a manželství. Právě manželství heterosexuálního páru bylo bráno jako jakési měřítko při přijímání zákona o registrovaném partnerství, hlavními otázkami byly ty, do jaké míry se má partnerství podobat manželství a jak moc se má od manželství lišit. Přestože partnerství bylo nakonec schváleno, tak zůstalo institutem podstatně slabším než manželství, co se práv a povinností týče (Štěpánová, 2006).

1.1.7.1 Vznik partnerství

Dle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství mohou partnerství uzavřít dvě osoby stejného pohlaví, které splnily všechny podmínky pro vstup do registrovaného partnerství. Pro splnění podmínek platí to, že alespoň jeden z partnerů je občanem České republiky, dále oba musí dosáhnout plnoletosti, tedy dosažením 18 let věku.

Do registrovaného partnerství nemohou vstoupit osoby, které jsou navzájem pokrevně příbuzné, nejsou svéprávné nebo v minulosti uzavřeli sňatek či partnerství a tento svazek nadále trvá (Zákon č. 115/2006 Sb.).

V každém kraji České republiky je příslušný matriční úřad, který je pověřen uzavíráním registrovaného partnerství. Ostatní matriční úřady nejsou tímto úkonem zmocněni (Štěpánová, 2006).

„Osoby vstupující do partnerství na území České republiky činí prohlášení osobně před kterýmkoli registrujícím matričním úřadem bez ohledu na trvalý pobyt budoucích partnerů. Registrující matriční úřad přijímá prohlášení na místě, které k tomu určí ve svém správním obvodu“ (Ministerstvo vnitra České republiky; 3.3.2019).

Než dojde k uzavření partnerství, jsou oba budoucí partneři povinni vyplnit tiskopis „Dotazník k registrovanému partnerství“ a k němu přiložit rodný list, doklad o státním občanství, výpis z evidence obyvatel o místě trvalého pobytu a o osobním stavu a v případě, že před uzavřením tohoto partnerství žili v manželství nebo partnerství jiném, tak doklad o zrušení manželství/partnerství či úmrtní list zemřelého manžela/partnera (Ministerstvo vnitra České republiky; 3.3.2019).

Samotnému aktu vstupu do registrovaného partnerství se říká prohlášení, které se provádí na rozdíl od manželství pouze před matrikářem a pokud je potřeba, tak i před tlumočníkem (manželství navíc potřebuje dva svědky). Prohlášení partnerů, stejně tak i manželů, se provádí odpovědí „ano“ na otázku matrikáře. Touto souhlasnou odpovědí vzniká partnerství, není tedy nutné čekat až na samotný zápis do knihy registrovaného partnerství (Štěpánová, 2006).

Listinou potvrzující uzavření registrovaného partnerství je „Doklad o registrujícím partnerství“, který je obdobou oddacího listu při uzavření manželství smíšeného páru. Tento doklad obsahuje údaje o místě a datu uzavření partnerství, osobní údaje obou partnerů a jména jejich rodičů. Společné příjmení partnerů není samozřejmostí, neboť partneři před uzavřením registrovaného partnerství o tom nedělají příslušné prohlášení. Žádost o změnu příjmení podává následně až ten partner, který chce příjmení změnit. Registrované partnerství se povinně uvádí do kolonky „stav“ v občanském průkazu a stejně jako v případě manželství si tam mohou partneři nechat zapsat jméno partnera (Štěpánová, 2006).

1.1.7.2 Zánik partnerství

Registrované partnerství může zaniknout třemi způsoby. Prvním z nich je smrt, či prohlášení za mrtvého jednoho z partnerů. V tomto případě partnerství končí dnem smrti, případně dnem prohlášení partnera za mrtvého, kdy toto rozhodnutí nabylo právní moci. Pokud se však zjistí, že partner, který byl prohlášen za mrtvého, žije, partnerství pokračuje. Neobnovilo by se pouze v případě, pokud by „žijící“ partner uzavřel partnerství, případně manželství nové. Druhým způsobem zániku partnerství je rozhodnutí soudu. Žádost na zrušení partnerství podává jeden z partnerů, který musí prokázat, že vztah fakticky netrvá (společná domácnost, intimní život). V případě, že se k návrhu připojí i druhý partner, soud nezjišťuje, v jakém stavu se nachází jejich vztah a soud partnerství zruší. (Zákon č. 115/2006 Sb.).

Posledním způsobem, kdy registrované partnerství zaniká je změna pohlaví jednoho z partnera (§ 29, zákon č. 89/2012 Sb.).

Od zániku partnerství je důležité odlišovat neexistenci a neplatnost registrovaného partnerství, na toto partnerství se poté nahlíží, jako by vůbec neexistovalo. Jestliže by se prokázalo, že do partnerství vstoupil jeden z partnerů nedobrovolně (na nátlak druhého partnera či třetí osoby), ani jeden z partnerů neměl české občanství v době prohlášení nebo by údaje v dokumentech potřebných pro partnerství byly falešné, tak soud rozhodne o neexistenci tohoto partnerství. O neexistenci či neplatnosti partnerství rozhoduje soud na základě návrhu, ale i bez něj (Štěpánová, 2006).

1.1.7.3 Práva a povinnosti partnerů

Registrované partnerství, podobně jako manželství, má právní dopady v různých oblastech života jedinců. To má za důsledek usnadnění společného života partnerů, oficialitu ve vystupování na veřejnosti, ale především nové povinnosti vůči druhému partnerovi (Štěpánková, 2006).

O tom, že registrované partnerství je společensky méně důležitý institut, než manželství svědčí i fakt ten, že práva a povinnosti partnerů jsou podstatně kratší než práva a povinnosti manželů. Právům a povinnostem manželů se v novém občanském zákoníku věnuje celkem 66 paragrafů, přesněji § 687 až § 753, u práv a povinností partnerů je to

zhruba jedenáctina, pouze 6 (§ 8 až § 13). Zatímco všeobecná práva a povinnosti partnerů jsou definovány v samostatném zákoně pouze touto větou: „*Partneři mají v partnerství stejné povinnosti a stejná práva*“ (§ 8, odst. 1, zákon č. 115/2006 Sb.), tak práva a povinnosti manželů spadají pod zákon č. 89/2012 Sb., nového občanského zákoníku. Níže je uvedeno, jaká práva náleží manželům i partnerům a jaká práva mají pouze manželé.

Ve věcech týkajících se společného soužití rozhodují partneři společně (stejně jako manželé), jestliže se v podstatných věcech nedohodnou, rozhoduje v této věci soud na návrh jednoho z partnerů. Partneři jsou oprávněni zastupovat jeden druhého v běžných záležitostech, pokud to nestanoví právní předpis jinak. Jednání při obstarávání běžných záležitostí zavazuje oba partnery společně a nerozdílně (Zákon č. 115/2006 Sb.).

Partneři, stejně jako manželé, mají mezi sebou vyživovací povinnost, rozsah této povinnosti stanovuje soud, který jej určí tak, aby životní úroveň partnerů byla co nejvíc podobná. Vyživovací povinnost platí i po zrušení registrovaného partnerství – partner, který není schopen se sám živit, může žádat o příspěvek bývalého partnera. Vyživovací povinnost mezi partnery i po zrušení partnerství má přednost před vyživovací povinností dětí vůči rodičům. Vyživovací povinnost zaniká dnem smrti partnera nebo jeho prohlášením za mrtvého anebo dnem, kdy oprávněný partner uzavře nové partnerství, případně manželství (Zákon č. 115/2006 Sb.).

Občanský zákoník myslí i na situace, kdy jeden z partnerů zemře. Předpokládá se, že v době, kdy partneři spolu žili v registrovaném partnerství, mají společný majetek, a tak se ze zákona pozůstalý partner stává dědicem. Partner se nachází v první třídě dědiců, stejně jako zůstavitelovy děti nebo manžel. V této první třídě dědí každý rovným dílem. Pokud však zemřelý nemá dítě/děti, tak partner nebo manžel dědí ve třídě druhé, jelikož jediný pozůstalý nemůže dědit v první třídě sám. Do druhé třídy patří rodiče zemřelého a dále osoby, které se zemřelým žili ve společné domácnosti minimálně rok před jeho smrtí. I v této třídě dědici dědí rovným dílem, avšak partneři, případně manželé vždy minimálně polovinu dědictví (§ 1635 a 1636, zákon č. 89/2012 Sb.).

Dle § 49, zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění nemají registrovaní partneři nárok na vdovský/vdovecký důchod jako je tomu v případě manželství, kdy vdova/vdovec má nárok na vdovský/vdovecký důchod po manželovi/manželce,

který/která v době úmrtí byl/byla poživatelé starobního nebo invalidního důchodu, splnil/splnila ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod či podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřel/zemřela v důsledku pracovního úrazu (Zákon č. 155/1995 Sb.).

Dle § 708, zákona č. 89/2012 Sb., nového občanského zákoníku může společné jmění vzniknout pouze mezi manžely. To znamená, že v případě uzavření registrovaného partnerství partnerům společné jmění nevzniká. Vlastnictví se tedy stává důležitým až v okamžiku, kdy se partneři rozhodnou ukončit své partnerství. U nemovitých věcí je tato situace podstatně jednodušší, neboť nemovitý majetek se nabývá na základě smlouvy a je tedy zřejmé, kdo majetek nabyt. Zatímco u movitého majetku je to problém, protože se zde většinou žádné kupní smlouvy neseписují a je tedy pravděpodobné, že vznikne o danou věc spor. V tomto případě je povinností partnera, který se domáhá vlastnictví, případně spoluvlastnictví, přednést takové důkazy, které pro něj budou příznivé.

Registrovaní partneři nemají automaticky nárok na vznik společného nájmu bytu jako je tomu u manželů. Pokud by partneři chtěli mít společný nájem, musí se dohodnout s pronajímatelem a uvést tento společný nájem do smlouvy. Po dobu partnerství však druhému partnerovi (tomu, který není uveden v nájemní smlouvě) vzniká právo na užívání tohoto bytu, a to i proti vůli vlastníciho partnera. Toto právo zaniká v případě zrušení či prohlášení neplatnosti partnerství. Pokud vlastníci partner zemře, nájem se převede na druhého partnera (Právní linka, 30.3.2019).

S možností rodičovství je to u homosexuálních párů složitější a zákon jim to v tomto ohledu příliš neusnadňuje, podrobněji se na tuto problematiku zaměřuje samostatná kapitola „Homosexualita a rodičovství“.

1.1.7.4 Historie přijetí zákona v České republice

Zákon o registrovaném partnerství vešel v platnost až 1.7.2006, do té doby byl jeho návrh několikrát zamítnut.

V roce 1992 se v České a Slovenské Federativní republice snažilo Sdružení organizace homosexuálních občanů (SOHO) prosadit registrované partnerství. Tato organizace se potýkala s hlavním úkolem a to tím, že musela soupeřit s předsudky společnosti, musela

tedy společnost seznámit se záměrem partnerství, a především získat oporu odborníků. Prvním konkrétním návrhem bylo začlenění registrovaného partnerství do Zákona o rodině a do Občanského zákoníku. Tento návrh získal podporu několika významných osobností kulturního i společenského života, následně se SOHO obrátilo na veřejnost s peticí na podporu partnerství. Začátkem roku 1995, přesněji v únoru 1995 se SOHO obrátilo s prosbou na podporu na prezidenta České republiky Václava Havla, předsedu vlády Václava Klause a předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Milana Uhdeho. V říjnu téhož roku byl návrh předložen k posouzení a SOHO navrhlo vládě 3 varianty možného řešení:

- pro dvojice stejného a různého pohlaví;
- pouze pro dvojice stejného pohlaví;
- nezavádět institut stejnopohlavního partnerství, ale řešit majetkoprávní vztahy v příslušných zákonech.

Vláda Václava Klause dne 8. listopadu 1995 návrh zamítla (Gay iniciativa; 2.3.2019).

Poslanecký návrh z roku 1997

Návrh zákona o registrovaném partnerství předložila Zuzana Rujbrová za KSČM (Komunistická strana Čech a Moravy), Jana Gavlasová za ČSSD (Česká strana sociálně demokratická) a Jaroslav Zvěřina za ODS (Občanská demokratická strana). Návrh obsahoval to, že by partneři měli stejná práva jako manželé s výjimkou úpravy vztahů k nezletilým dětem. Poslanecká sněmovna však návrh zamítla již v prvním čtení s počtem 83 hlasů ze 161 přítomných poslanců (Seidl, 2012).

Poslanecký návrh z roku 1999

Rok 1999 přinesl homosexuálům jistou naději, jelikož v březnu 1999 vláda Miloše Zemana, zastoupená místopředsedou Vladimírem Špidlou (oba ČSSD), předložený návrh podpořila (Gay iniciativa; 2.3.2019).

Návrh zákona, který předložili Zuzana Rujbrová, Jiří Maštálka, Dalibor Matulka, Miroslav Ransdorf, Pavel Kováčík, Jaromír Kohlíček (všichni KSČM), Jitka Kupčová, Hana Orgoníková (obě ČSSD), Jan Zahradil za ODS a Monika Horáková za US (Unie svobody) byl téměř totožný s návrhem z roku 1997, avšak byly zohledněny nejpodstatnější námitky minulého projednávání. Ty se týkaly podmínek vstupu do partnerství a konkretizací úprav vztahů k nezletilým osobám. Tento návrh prošel prvním

čtením (březen 1999), nicméně po opakovaném projednávání ve výborech byl v prosinci 1999 zamítnut 91 hlasy ze 175 přítomných poslanců (Seidl, 2012).

Vládní návrh z roku 2001

Nové století přineslo gayům a lesbičkám nové šance, a to především zásluhou vlády České republiky vedenou Milošem Zemanem (ČSSD). V září 2001 byl vládou předložen nový návrh o stejnopohlavním soužití, který se zdál velmi dobře propracovaný. V první polovině října se uskutečnila veřejná akce na podporu tohoto návrhu, ale 25.10.2001 byl návrh poměrem 85:60 ze 166 přítomných poslanců, sněmovnou vrácen vládě, aby jej přepracovala. Ale ta se k tomu kvůli konci volebního období nevrátila (Gay iniciativa; 2.3.2019).

Poslanecký návrh z roku 2004

Návrh předložený poslanci a poslankyněmi za stranu US-DEU (Unie svobody – Demokratická unie), ČSSD, KSČM a ODS byl již jakýmsi kompromisem vzniklým z předešlých debat a projednávání. Tento návrh, oproti vládnímu návrhu z roku 2001, má méně příznivé právní postavení. Vláda Vladimíra Špidly (ČSSD) se k němu vyjádřila neutrálně, nicméně návrh prošel až do třetího čtení, které se uskutečnilo v únoru 2005. Tam byl zamítnut, avšak pro přijetí scházel jen jeden hlas (Seidl, 2012).

Poslanecký návrh z roku 2005

Až teprve tento pokus byl pro homosexuály zlomový. Nový návrh zákona o registrovaném partnerství byl předložen 29.4.2005, téměř o měsíc později se vláda Jiřího Paroubka postavila k návrhu neutrálně a v prosinci, přesněji 16. prosince 2005, byl návrh zákona schválen i poslaneckou sněmovnou a mířil do Senátu České republiky, kde byl 26. ledna 2006 projednáván. Tehdy bylo přítomno 65 senátorů a 45 z nich vyjádřilo svůj souhlas s předloženým návrhem. Prezident České republiky, Václav Klaus, se ještě pokoušel zákon vetovat, ale právo veta v březnu zamítla Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, a tak byl zákon definitivně schválen. Do platnosti vešel 1. července 2006 a během prvního měsíce partnerství uzavřelo 49 párů (Gay iniciativa; 2.3.2019).

1.1.8 Homosexualita a rodičovství

Dříve byla homosexualita vnímána především pouze jako pohlavní styk, zároveň pohlavní styk mezi mužem a ženou byl provozován za účelem reprodukce. Z tohoto pohledu tedy vyplývá, že je homosexualita brána jako automaticky neplodná, tedy bezdětná a dalo by se říci sociálně podřadná (Sloboda, 2016).

V českém jazyce se může setkat s mnoha termíny, které vyjadřují homosexuální rodinu, tedy tu rodinu, kde oba rodiče jsou stejného pohlaví. Mezi nejběžnější názvy je rodina stejnopohlavní, homoparentální nebo duhová.

„Čísla vycházející z analýzy ze sčítání lidí, bytů a domů z roku 2011 hovoří o tom, že v domácnostech (rodinách), kde se deklarovaly dvě osoby stejného pohlaví jako partneři, žije v Česku 925 dětí“ (Sloboda, 2016, str. 110). Z tohoto průzkumu vyplývá, že homosexuálové děti vychovávali, vychovávají a pravděpodobně vychovávat budou nadále. Počty dětí v homosexuálních rodinách jdou do stovek, tisíců, a to i přes to, že byla zákonem adopce registrovanými partnery zakázána (Sloboda, 2016).

Jak už bylo uvedeno výše, adopce registrovanými partnery byla zákonem zakázána, ale v červnu 2016 Ústavní soud zrušil toto ustanovení. Obsah zrušeného ustanovení totiž zhodnotil jako diskriminační, protože dle § 800 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku se osvojiteli mohli stát manželé nebo jeden z manželů, výjimečně jiná osoba. V případě jiné osoby se nehledělo na to, jak je sexuálně orientovaná a tím pádem se osvojitelem mohl stát homosexuál, zatímco homosexuálové žijící v registrovaném partnerství tuto možnost neměli. V roce 2016 došlo ke změně a nyní smí adoptovat dítě i člověk žijící v registrovaném partnerství, ale pouze sám (tj. v rodném listě dítěte je uveden pouze on sám, nikoliv i druhý partner).

V současné době se Poslanecká sněmovna ČR zabývá návrhem, kdy uznat registrované partnerství jako právoplatné manželství, to by pro homosexuály byla šance, jak získat rovnocenná práva v případě např. společného jmění či vdovského/vdoveckého důchodu, ale například i možnost společné adopce, i když to je stále ještě dost vzdálené.

Co se rodičovství týče, tak rozlišujeme dvě formy, a to rodičovství biologické a rodičovství sociální. Podrobněji autorka tyto formy rozebírá níže.

Biologické rodičovství

Biologickým rodičovstvím se rozumí to, kdy je dítě biologickým potomkem jednoho z partnerů či partnerek.

Nejčastějším způsobem, jak se dostávají děti do homosexuální rodiny je to, že si jej do homosexuálního vztahu přináší jeden z partnerů či partnerek z předchozího heterosexuálního vztahu (Sloboda, 2016).

Podle § 13, zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství není partnerství překážkou ve výkonu rodičovské zodpovědnosti partnera ani překážkou ve svěřeni jeho dítěte do vlastní výchovy. V případě, že jeden z partnerů pečuje o dítě a oba partneři žijí ve společné domácnosti, tak se na výchově podílí i druhý partner, povinnosti ve výchově i ochraně vývoje dítěte platí i pro tohoto partnera (Zákon č. 115/2006 Sb.).

Pro homosexuální ženy je daleko jednodušší pořídit si biologické dítě, mají možnost asistované reprodukce, která je prováděna dvěma způsoby. První možnost je na klinice asistované reprodukce, nicméně ta v České republice není pro lesbické páry legální (§ 6, zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách). Avšak ženy toto nařízení obcházejí, partnerství zapřou (kvůli tomu nevstupují do registrovaného partnerství) a kliniku navštíví s mužem, který je například kamarád, společně pak předstírají zájem o potomka. Druhým způsobem je tzv. domácí asistovaná reprodukce, kdy je sperma dopraveno do dělohy ženy za pomoci určitých pomůcek, k otěhotnění tedy dojde bez pohlavního styku. Častějším způsobem však bývá to, že žena zapře svou homosexualitu a absolvuje pohlavní styk s nic netušícím mužem (Sloboda, 2016).

Obdobou pro muže homosexuály je tzv. darování dítěte, kdy žena počne dítě s jedním z partnerů a po narození se ho zřekne anebo nechá ve výchově páru, ani však tato možnost rodičovství není v České republice legální, neboť na dítě (člověka) nelze sepsat a uzavřít smlouvu. O tomto druhu rodičovství mluvíme jako o náhradním mateřství, kdy žena v podstatě pronajme svou dělohu. Náhradní mateřství má dvě podoby: altruistická matka poskytne dítě za účelem dobrého skutku bez nároku na finanční odměnu, naopak komerční matka „daruje“ dítě výměnou za finanční odměnu. Pro zmírnění tlaku na mateřství rodičky, bývá oplozené vajíčko poskytnuto od úplně cizí ženy (Sloboda, 2016). Co se týká biologického rodičovství, tak se můžeme setkat také s tzv. sdíleným rodičovstvím, který spočívá v domluvě mužského a ženského homosexuálního páru

o početí společného dítěte. Oficiálně má dítě jednu matku a jednoho otce, ale v reálném životě má rodiče čtyři (případně tři). Páry bydlí ve společné domácnosti nebo blízko sebe, aby dítě mělo blízko ke všem rodičům. U této formy rodičovství je důležité, aby se páry domluvili, kdo bude biologickou matkou a kdo otcem. Z výzkumů vyplývá, že si páry pořizují více dětí a v biologickém rodičovství se prostřídávají. Děti tedy nejsou úředně sourozenci (Sloboda, 2016).

Sociální rodičovství

Termínem sociální rodičovství se rozumí takové rodičovství, kde je dítě vychováno bez biologické vazby. Sociálními rodiči jsou osoby, které žijí s dítětem ve společné domácnosti (nebo alespoň část života), plní role rodičů a zároveň k nim má dítě emocionální vazbu. Takovými rodiči mohou být adoptivní rodiče, pěstouni, partneři/partnerky rozvedených či ovdovělých jedinců, ale také prarodiče, u kterých dítě vyrůstá. I v případě sociálního rodičovství rozlišujeme formy legální (např. osvojení či pěstounská péče) a nelegální založené na subjektivním pocitu pečující osoby, dítěte nebo obou (Sloboda, 2016).

Podoby adopce jsou dvě, respektive tři. První podobou je osvojení společným párem, tato možnost je v České republice umožněna pouze manželům, tedy heterosexuálnímu páru, registrovaní partneři tuto možnost ze zákona nemají (avšak např. v Anglii, Nizozemsku či Španělsku je společná adopce umožněna i partnerům). Toto platí i pro pěstounství, registrovaní partneři nemohou být společnými pěstouny. Druhou možností je adopce individuální. O tu má, ze zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, možnost požádat jakákoliv fyzická osoba ať už je sama, v manželství a nyní i pokud je v registrovaném partnerství. Nicméně vzhledem k počtu žádostí o adopci se dítě svěřuje spíše do společné péče manželů než k jednotlivcům. Poslední možností adopce, je tzv. přisvojení, kde si manžel může adoptovat dítě druhého manžela. Jak už z této věty vyplývá, to platí zatím pouze pro manželé, nikoliv partnery.

2 Praktická část

V této části se autorka zabývá výsledky vlastního průzkumu mezi žáky a studenty vybrané střední a vysoké školy, který je zaměřen na názory ohledně problematiky homosexuality, registrovaného partnerství a osvojení dětí těmito páry.

2.1 Cíle a výzkumné otázky

Hlavní cíl

- Zjistit, jak žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy vnímají celkově homosexualitu.

Hlavní výzkumná otázka

- Vnímají žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy homosexualitu spíše pozitivně nebo negativně?

Dílčí cíle a dílčí výzkumné otázky

- **Dílčí cíl č. 1:** Zjistit, zda žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy souhlasí s registrovaným partnerstvím u homosexuálně orientovaných lidí.
- **Dílčí výzkumná otázka č. 1:** Souhlasí oslovení žáci a studenti s možností registrovaného partnerství u homosexuálně orientovaných lidí?
- **Dílčí cíl č. 2:** Zjistit, zda žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy souhlasí se společnou adoptí dítěte homosexuálně orientovanými páry.
- **Dílčí výzkumná otázka č. 2:** Souhlasí oslovení žáci a studenti s možností společné adopce dítěte homosexuálně orientovanými páry?

2.2 Metodologie

K uskutečnění průzkumu zvolila autorka kvantitativní rámec a formu anonymního dotazníkového šetření.

Dotazníkové šetření

Dotazník obsahuje celkem 26 otázek, první 4 otázky jsou zaměřené na informace ohledně dotazovaného. Celkem 5 otázek je zaměřeno na znalosti ohledně problematiky homosexuality, případně registrovaného partnerství a je zde vyžadována slovní odpověď. Zbýlých 17 otázek je zaměřeno na vlastní názory či zkušenost. Každá otázka má na výběr z několika odpovědí a respondenti mohli označit pouze jednu odpověď, v případě, že nevyhovovala ani jedna z uvedených odpovědí, mohli u některých otázek respondenti uvést jinou odpověď. Otázky byly vytvořeny čistě jen pro účely této bakalářské práce. Dotazník je součástí této bakalářské práce v podobě Přílohy 1.

Před samotným průzkumem provedla autorka menší předvýzkum, kterého se účastnilo 10 lidí z blízkého okolí autorky, aby zjistila, zda jsou otázky jasně a vhodně formulované. V úvodu dotazníku se respondenti seznámí s cílem této bakalářské práce a za jakým účelem budou jejich odpovědi použity. Poté vyplní dotazník a na samém konci mají možnost, aby se vyjádřili k dané problematice. Samozřejmě nechybí ani poděkování za ochotu a čas, který věnovali vyplňování tohoto dotazníku.

Zkoumaný soubor

Jako vybranou střední školu si pro průzkum autorka vybrala VOŠ, SPŠ a SOŠ Podskalská na Praze 2, konkrétně budovu v Navrátilově ulici, kde sama autorka absolvovala středoškolské vzdělání v oboru Přírodovědné lyceum. V této budově se mimo studijního oboru Přírodovědné lyceum nachází i obor Veterinářství. V druhé budově, tedy v Podskalské ulici se nachází VOŠ a zbylé obory SPŠ a SOŠ:

- Technologie piva, vína, lihu a nealkoholických nápojů;
- Zpracování mouky, technologie pekařských a cukrářských výrobků;
- Technologie zpracování masa a masných výrobků;
- Ekologie a ochrana životního prostředí;
- Analýza potravin.

Dotazníkového šetření se účastnilo celkem 8 tříd, první až čtvrtý ročník oboru Přírodovědné lyceum a první až čtvrtý ročník oboru Veterinářství. Autorka měla v plánu oslovit všechny tyto ročníky, předpokládala, že v každé třídě se vyskytuje zhruba 25 žáků, tedy celkem chtěla oslovit přibližně 200 žáků této střední školy.

Pro průzkum na vysoké škole si autorka vybrala svou VŠ, kterou nyní studuje, tedy Pedagogickou fakultu v Praze, která je jednou ze sedmnácti fakult Univerzity Karlovy a jejímž cílem je připravit učitele na všechny typy a stupně škol, připravit odborníky a vědecké pracovníky v pedagogice, edukace psychologie a didaktika různých oborů. Šetření pro studenty vysoké školy probíhalo formou online dotazníku, který byl umístěn na sociální síť a tam byl uložen necelý týden. Výběr studentů byl absolutně náhodný, autorka chtěla, aby se jej zúčastnilo podobný počet respondentů jako na střední škole, tedy něco kolem 200 studentů.

2.3 Realizace průzkumu

Vlastní průzkum probíhal během února 2019, v této době začala autorka zpracovávat výsledky, které během března 2019 dokončila.

Šetření na střední škole probíhalo pomocí online dotazníku a dotazníku v papírové podobě. Žáci prvních a druhých ročníků vybrané střední školy dotazník vyplňovali během výuky Informační technologie na počítačích skrze webový odkaz: <http://www.click4survey.cz/s4/26069/e0671015>. Jelikož žáci třetích a čtvrtých ročníků již tuto výuku na počítačích nemají, bylo autorce dovoleno provést průzkum v rámci třídnických hodin a během výuky Základy společenských věd za pomoci vytištěných dotazníků na papíře. Papírová metoda v těchto ročnících byla zvolena z toho důvodu, že se autorka obávala nízké návratnosti v případě internetového odkazu.

Průzkum na vysoké škole probíhal pomocí online dotazníku skrze webový odkaz, který autorka s prosbou o vyplnění vložila do skupiny „Studenti Pedf UK“, kde se shromažďuje valná většina studentů Pedagogické fakulty UK, na sociální síti. O pomoc byli požádáni i přátelé autorky z této fakulty, který dotazník šířili mezi své spolužáky.

2.4 Výsledky dotazníkového šetření

Data byla zpracována na základě odpovědí do přehledných tabulek. Slovní popis poté zhodnocuje výsledky na základě správných či chybných odpovědí u znalostních otázek, ale také celkové zhodnocení získaných výsledků šetření.

Šetření se celkem zúčastnilo 364 žáků a studentů, z toho bylo 182 žáků ze střední školy a 182 studentů z vysoké školy.

Všechny odevzdané/odeslané dotazníky byly zcela vyplněné a použitelné pro výzkum. Návratnost na vybrané střední škole činila 70 % (260x byl dotazník otevřen, vrátilo se 182 odpovědí). Na škole vysoké byla o něco nižší, pouhých 61,5 % (296x otevřeno a 182 vráceno).

1. Studuji:

N = 364

Tabulka 1: Současné studium respondentů

MOŽNOSTI	CELKEM
Střední školu	182
Vysokou školu	182

Zdroj: vlastní

Dotazníku se zúčastnilo 364 (100 %) žáků a studentů, přesně polovina uvedla, že v současné době studuje střední školu (50 %), druhá polovina uvedla, že právě studuje vysokou školu (50 %).

2. Jsem:

$N = 364$, $N_{SŠ} = 182$, $N_{VŠ} = 182$

Tabulka 2: Pohlaví respondentů

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Muž	71	38	33
Žena	293	144	149

Zdroj: vlastní

Z celkového počtu 364 dotazovaných bylo 71 (19,5 %) mužů. Z toho bylo 38 (53,5 %) ze střední školy a 33 (46,5 %) z vysoké. Žen bylo podstatně více, přesněji 293 (80,5 %), mezi nimi bylo 144 (49,1 %) žákyň střední školy a 149 (50,9 %) studentek vysoké školy.

3. Do jaké věkové kategorie spadáte?

$N = 364$, $N_{SŠ} = 182$, $N_{VŠ} = 182$

Tabulka 3: Věk respondentů

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
15–20	201	182	19
21–25	139	0	139
26–30	15	0	15
nad 31	9	0	9

Zdroj: vlastní

Dotazníků se účastnilo, jak už bylo výše uvedeno, 364 žáků a studentů. Nejvíce zastoupenou skupinou byli žáci a studenti ve věku 15 až 20, těch bylo celkem 201 (55,2

%). Všichni středoškoláci, přesněji 182 (90,5 %), účastníci se tohoto průzkumu byli v této věkové kategorii. Zbýlých 19 (9,5 %) respondentů bylo z vysoké školy. Všechny ostatní věkové kategorie zastupovali pouze studenti z vysoké školy. Druhou nejpočetnější věkovou kategorií tvořili studenti ve věku 21 až 25 let, těch bylo 139 (38,2 %). Studentů, kteří vyplňovali dotazník, ve věkovém rozmezí 26 až 30 let bylo 15 (4,1 %). Posledních 9 (2,5 %) respondentů tvořili studenti starších nad 31 let.

4. Jaká je Vaše sexuální orientace?

$N = 364$, $N_{SŠ} = 182$, $N_{VŠ} = 182$

Tabulka 4: Sexuální orientace respondentů

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Heterosexuální	307	152	155
Homosexuální	16	4	12
Bisexuální	29	17	12
Nechci odpovídat	12	9	3

Zdroj: vlastní

Z dotazovaných žáků střední a studentů vysoké školy uvedlo 307 (84,3 %) studentů, že je heterosexuálně zaměřených, z tohoto počtu uvedlo svou heterosexuální orientaci 152 (49,5 %) středoškoláků a 155 (50,5 %) vysokoškoláků. K homosexualitě se přiznalo celkem 16 (4,4 %) studentů, mezi nimi byli 4 (25 %) žáci střední školy a 12 (75 %) studentů vysokoškolských. Jako svou bisexuální orientaci zvolilo celkem 29 (8 %) studentů, z toho 17 (58,6 %) žáků ze střední školy a 12 (41,4 %) studentů z vysoké. Možnost neodpovídat vybralo celkem 12 (3,3 %) ze všech dotazovaných. Mezi nimi bylo 9 (75 %) středoškoláků a 3 (25 %) vysokoškoláci.

5. Věděli byste, co je to homosexualita?

$N = 364$, $N_{SŠ} = 182$, $N_{VŠ} = 182$

Tabulka 5: Informovanost respondentů ohledně homosexuality

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano	355	176	179
Ne	9	6	3

Zdroj: vlastní

Tato otázka byla polootevřená. Drtivá většina, přesněji 355 (97,5 %) žáků a studentů uvedlo, že ví, co je to homosexualita. Tuto možnost uvedlo 176 (49,6 %) středoškoláků a 179 (50,4 %) vysokoškoláků. Ostatní žáci a studenti uvedli, že neví, co je to homosexualita.

Vzhledem k tomu, že tato otázka byla znalostní, museli studenti v případě první možnosti „Ano“, slovně odpovědět, co to homosexualita je. Autorka si odpovědi rozdělila do dvou kategorií. Přehled odpovědí a jejich zařazení do kategorií je Přílohou 2 této bakalářské práce. První kategorií jsou „Správně vyhodnocené odpovědi“, sem autorka zařadila takové odpovědi, které podle ní odpovídají správnému chápání pojmu homosexualita. Druhou kategorií jsou „Špatně vyhodnocené odpovědi“, sem autorka zařadila odpovědi, které podle jejího vědomí neodpovídají správnému vysvětlení.

Celkem 176 žáků střední školy odpovědělo, že ví, co to homosexualita je, mezi těmito odpověďmi bylo 169 (96 %) odpovědí vyhodnoceno jako správné nebo možné vysvětlení, zbývajících 7 (4 %) středoškolských odpovědí autorka vyhodnotila jako chybné vysvětlení. Podobně tomu bylo i u odpovědí vysokoškoláků, zde odpovědělo celkem 179 studentů, že ví, co to homosexualita je. Nicméně i mezi nimi se objevilo 5 (2,8 %) nesprávných vysvětlení. Zbytek odpovědí, přesněji 174 (97,2 %), bylo vyhodnoceno jako správné vysvětlení.

6. Homosexualita mi:

$N = 364$, $N_{S\check{S}} = 182$, $N_{V\check{S}} = 182$

Tabulka 6: Postoj respondentů k homosexualitě

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Vadí u obou pohlaví	13	4	9
Vadí pouze u mužů	9	6	3
Vadí pouze u žen	3	2	1
Nevadí	339	170	169

Zdroj: vlastní

Celkem 339 (93,1 %) žáků a studentů vybrané střední a vysoké školy odpovědělo, že jim homosexualita nevadí. Mezi nimi bylo 170 (50,1 %) středoškoláků a 169 (49,9 %) vysokoškoláků. Odpověď „Vadí u obou pohlaví“ vybralo celkem 13 (3,6 %) žáků a studentů. Větší část se nacházela mezi vysokoškoláky, těch bylo 9 (69,2 %). Zbylé 4 (30,8 %) respondenty tvořili žáci ze střední školy. Zbytek všech žáků a studentů se shodlo na tom, že jim homosexualita vadí jen částečně, a to jen u jednoho pohlaví. Homosexuální muži vadí 9 (2,5 %) respondentům, z toho 6 (66,7 %) ze střední školy a 3 (33,3 %) z vysoké. Homosexualita u žen vadí 3 (0,8 %) odpovídajícím, dvou (66,7 %) středoškolákům a jednomu (33,3 %) vysokoškolákovi.

Lze tedy říci, že mladí lidé jsou v této problematice benevolentní a to, že mezi námi existují homosexuálně orientovaní jedinci příliš neřeší. Homosexualita jim zkrátka nevadí.

7. Je homosexualita nemoc?

$N = 364$, $N_{SŠ} = 182$, $N_{VŠ} = 182$

Tabulka 7: Informovanost respondentů o tom, zda je homosexualita nemoc či nikoliv

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano	20	9	11
Ne	344	173	171

Zdroj: vlastní

Přestože je homosexualita ze seznamu nemocí WHO (World Health Organization = Světová zdravotnická organizace) dávno odebrána, stále se setkáváme s názory lidí, kteří ji za nemoc považují. Z celkového počtu respondentů, 344 (94,5 %) žáků a studentů správně odpovědělo, že homosexualita není nemoc. Takto odpovědělo 173 (95,1 %) žáků ze střední školy a 171 (94 %) studentů z vysoké školy. Že se jedná o nemoc odpovědělo 20 (5,5 %) respondentů, mezi nimiž bylo 9 (45 %) středoškoláků a 11 (55 %) vysokoškoláků.

8. Čím je podle Vás homosexualita ovlivněna?

$N = 364$, $N_{SŠ} = 182$, $N_{VŠ} = 182$

Tabulka 8: Názory respondentů na to, čím je homosexualita ovlivněna

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Myslím, že je vrozená	257	119	138
Myslím, že je získaná výchovou	9	8	1
Myslím, že je získaná zkušenostmi	37	26	11
Myslím, že je důsledkem traumatického zážitku (např. znásilnění)	1	1	0
Jiný důvod	60	28	32

Zdroj: vlastní

Z celkového počtu odpovídajících, si 257 (70,6 %) myslí, že je homosexualita vrozená. Tento názor má 119 (46,3 %) dotazovaných středoškoláků a 138 (53,7 %) vysokoškoláků. Důvod, že by byla získaná výchovou se domnívá 9 (2,5 %) všech respondentů. Mezi nimi je 8 (88,9 %) žáků a 1 (11,1 %) student. Že by byla homosexualita získaná na základě zkušeností si myslí 37 (10,2 %) respondentů, 26 (70,3 %) ze střední a 11 (29,7 %) z vysoké školy. Jeden (0,3 %) odpovídající si myslí, že homosexualita je ovlivněna důsledkem traumatického zážitku, tento respondent je ze střední školy. Zbývajících 60 (16,4 %) dotazovaných uvedlo jiný důvod.

Jiný důvod uvedlo 28 (46,7 %) středoškolských respondentů. Nejčastějším jiným důvodem byli možné všechny zmíněné varianty, to uvedlo pět (17,8 %) žáků. Čtyři (14,3 %) žáci se domnívají, že je to individuální a stejný počet žáků, tedy čtyři (14,3 %) uvedlo, že homosexualita je ovlivněna pocity člověka. Dva (7,1 %) nedokázali určit, dva (7,1 %) uvedli, že záleží na charakteru člověka, 2 (7,1 %) napsali, že může být vrozená i získaná a další dva (7,1 %), že není ničím ovlivněna. Zbylých sedm odpovědí se vyskytlo vždy jednou (3,6 %): vliv genetické predispozice, výchovou a ovlivnění kolektivem/trendem; narození ve špatném těle; každý má v sobě oba pohlavní pudy a během života si vybere; může být vrozená i získaná zkušenostmi; vrozená, získaná zkušenostmi nebo důsledkem traumatického zážitku; vsugerováním si to a jeden dokonce odpověděl, že si nemyslí, že je vrozená, ale že to ví.

Na vysoké škole 32 (53,3 %) studentů uvedlo jiný důvod. Nejčastěji, přesněji osmkrát (25 %), se vyskytla možnost všech výše zmíněných důvodů. Šestkrát (18,8 %) se objevil názor, že homosexualita může být vrozená, ale i získaná. Čtyři (12,5 %) studenti uvedli, že je primárně vrozená, ale může být i ovlivněna dalšími faktory a tři (9,3 %) uvedli, že je to individuální. Dva (6,3 %) se domnívají, že vliv má genetika a prostředí, dva výchova a zkušenosti a dva (6,3 %) nedokázali určit. Posledních pět odpovědí se vyskytlo jednou (3,1 %): výchova, zkušenosti a prostředí; nedostatek testosteronu v těle matky při těhotenství; genetika a výchova; posedlost negativity a jedna studentka uvedla, že si dlouho myslela, že je vrozená, ale setkala se se ženou, jejíž sexualitu změnil traumatický zážitek.

9. Kdybyste se dozvěděl/a o homosexualitě někoho Vámi blízkého (rodina, kamarád/ka):

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 9: Reakce respondentů na homosexualitu někoho blízkého

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Na našem vztahu by se nic nezměnilo, měl/a by mou podporu	290	141	149
Chvíli bych to musel/a vstřebávat, ale věřím, že bych si zvykl/a	71	40	31
S tím bych se nesmířil/a, držel/a bych se nejspíš dál	3	1	2

Zdroj: vlastní

Kdyby se o homosexualitě někoho blízkého dozvěděli respondenti, tak 290 (79,7 %) z nich uvedlo, že by se na jejich vztahu k němu by se nic nezměnilo, že by ho v tom podpořilo. Tento názor uvedlo 141 (48,6 %) žáků a 149 (51,4 %) studentů. Důvod, že by to museli vstřebávat, ale nakonec by si asi zvykli uvedlo celkem 71 (19,5 %) dotazovaných, 40 (56,3 %) středoškoláků a (43,7 %) vysokoškoláků. Zbývající 3 (0,8 %) respondenti, 1 (33,3 %) ze střední školy a 2 (66,7 %) z vysoké, zaškrtnuli možnost, že by se s tím nesmířili a pravděpodobně by se od něj drželi dál.

10. Kdyby byl Vaším spolupracovníkem, sousedem či spolužákem (osoba, která Vám není blízká, ale občas spolu trávíte čas) homosexuál:

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 10: Reakce respondentů na homosexualitu osob se kterými někdy tráví čas

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Nemám s tím problém, orientace nemá vliv na mé vztahy s ostatními	250	119	131
Nemám s tím problém, mám homosexuální kamarády	101	57	44
Mám s tím problém, ale zkousl/a bych to	10	5	5
Mám s tím problém, asi bych se vyhýbal/a styku s ním	3	1	2
Jiná možnost	0	0	0

Zdroj: vlastní

Další otázka se netýkala homosexuality blízké osoby, ale toho, jak by reagovali dotazující na to, kdyby homosexuálem byla osoba, se kterou občas tráví čas, např. v zaměstnání, ve škole nebo na ulici. Možnost, že by s tím neměli problém, jelikož orientace nemá vliv na jejich vztahy, vybralo 250 (68,7 %) dotazovaných. Mezi nimi bylo 119 (47,6 %) žáků střední školy a 131 (52,4 %) studentů vysokoškolských. Že by s tím nemělo problém, protože mají i homosexuální přátele uvedlo 101 (27,7 %) respondentů, 57 (56,4 %) středoškolských a 44 (43,6 %) vysokoškolských. Deseti (2,8 %) žákům a studentům, přesněji 5 (50 %) středoškolákům a 5 (50 %) vysokoškolákům, to dělá problém, ale zkousli by to. Naopak tři (0,8 %) lidé odpověděli, že s tím mají takový problém, že by se homosexuálně orientovaným lidem vyhýbali. Tento postoj mají 2 (66,7 %) studenti vysoké školy a 1 (33,3 %) žák střední školy. Jiný důvod, neuvedl nikdo.

11. Vadí Vám projevy homosexuality na veřejnosti?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 11: Reakce respondentů na projevy homosexuality na veřejnosti

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano – projevy homosexuality na veřejnosti mi vadí	58	32	26
Ano – vadí mi všechny projevy sexuality na veřejnosti	96	40	56
Ne – projevy jakékoliv sexuality mi nevadí	210	110	100

Zdroj: vlastní

Tato otázka byla zaměřena na to, zda dotazovaným vadí projevy homosexuality na veřejnosti. V online dotazníku bylo v poznámce vysvětleno, jaké projevy jsou myšleny. U písemného dotazníku to bylo řečeno. Autorka měla na mysli např. držení za ruce, dotečky nebo polibky. Většina respondentů odpověděla, že jim to nevadí. Tuto variantu zvolilo 210 (57,7) všech odpovídajících. Mezi nimi bylo 110 (52,4 %) středoškoláků a 47,6 %) vysokoškoláků. Možnost, že jim tyto projevy homosexuality na veřejnosti vadí, uvedlo 58 (15,9 %) lidí, 32 (55,2 %) ze střední a 26 (44,8 %) z vysoké školy. Zbylých 96 (26,4 %) odpovědí, 40 (41,7 %) žáků SŠ a 56 (58,3 %) studentů VŠ tvořilo odpověď, že jim vadí projevy jakékoliv sexuality na veřejnosti.

12. Lidé homosexuálně orientovaní by měli?

$N = 364$, $N_{SŠ} = 182$, $N_{VŠ} = 182$

Tabulka 12: Názory respondentů na to, jak by měli žít homosexuálně orientovaní lidé

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Navazovat vztahy pouze s rovněž homosexuálním partnerem	310	149	161
Potlačit svou orientaci (snažit se žít heterosexuálním životem)	6	4	2
Být zdrženlivý	48	29	19

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit názor respondentů na to, jak by se v životě měli chovat homosexuálně orientovaní jedinci. Naprostá většina žáků a respondentů, celkem 310 (85,2 %), se shodlo na tom, že by měli navazovat vztahy pouze s rovněž homosexuálním partnerem. Toto tvrzení vybralo 149 (48,1 %) žáků střední školy a 161 (51,9 %) vysokoškoláků. Druhou možnost, že by se měli snažit žít heterosexuálním životem a tím potlačit svou orientaci, zaškrtnulo 6 (1,6 %) dotazovaných. Mezi nimi byli 4 (66,7 %) žáci SŠ a 2 (33,3 %) studenti VŠ. Zbýlých 48 (13,2 %) respondentů, 29 (60,4 %) žáků a 19 (39,6 %) studentů, odpovědělo, že by homosexuálové měli být zdrženlivý.

13. Jak se podle Vás dívají na homosexualitu mladí lidé?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 13: Názory respondentů, na to, jak se dívají na homosexualitu mladí lidé

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Tolerují ji	277	125	152
Odsuzují ji	36	24	12
Nezajímají se	51	33	18

Zdroj: vlastní

Nejvíce žáků a studentů, 277 (76,1 %), se shodlo na tom, že mladí lidé homosexualitu tolerují. Tento názor má 125 (45,1 %) středoškoláků a 152 (54,9 %) vysokoškoláků. Možnost, že by mladí homosexualitu odsuzovali, vybralo 36 (9,9 %) dotazovaných. Mezi nimi bylo 24 (66,7 %) žáků střední školy a 12 (33,7 %) studentů z vysoké školy. Poslední možnost, že se nezajímají, zvolilo 51 (14 %) lidí, 33 (64,7 %) žáků a 18 (35,3 %) studentů.

14. Jak se podle Vás dívají na homosexualitu lidé „starší generace“ (např. rodiče, prarodiče)?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 14: Názory respondentů, na to, jak se dívají na homosexualitu lidé „starší generace“

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Tolerují ji	57	27	30
Odsuzují ji	253	125	128
Nezajímají se	54	30	24

Zdroj: vlastní

Tato otázka je velmi podobná té předchozí, nicméně zde autorku zajímal názor, jak žáci a studenti hodnotí pohledy tzv. „starší generace“ na problematiku homosexuality. Tentokrát se nejvíce odpovídajících shodlo na tom, že starší generace homosexualitu spíše odsuzuje. Toto tvrzení zaškrtnulo celkem 253 (69,5 %) respondentů, 125 (49,4 %) středoškolských a 128 (50,6 %) vysokoškolských. Že by starší generace homosexualitu tolerovala odpovědělo 57 (15,7 %) dotazovaných, 27 (47,4 %) středoškoláků a 30 (52,6 %) vysokoškoláků. Zbýlých 54 (14,8 %) odpovědi tvořil názor, že se nezajímají. Takto odpovědělo 30 (55,6 %) žáků střední školy a 24 (44,4 %) studentů vysoké školy.

15. Kdo nejvíce ovlivnil Váš názor na homosexualitu?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 15: Odpovědi respondentů na to, kdo nejvíce ovlivnil jejich názor na homosexualitu

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Rodina	24	11	13
Přátelé	23	12	11
Škola	6	0	6
Náboženství	5	1	4
Média	29	13	16
Osobní setkání s homosexuály	76	39	37
Nikdo mě neovlivnil	183	97	86
Jiná možnost	18	9	9

Zdroj: vlastní

První možnost této otázky „rodina“ uvedlo 24 (6,6 %) žáků a studentů, z toho 11 (45,8 %) středoškolských a 13 (54,2 %) vysokoškolských. Že by jejich názor nejvíce ovlivnili přátelé uvedlo 23 (6,3 %) dotazovaných, mezi nimi bylo 12 (52,2 %) středních školáků a 11 (47,8 %) vysokoškoláků.

středoškoláků a 11 (47,8 %) vysokoškoláků. Školu uvedlo 6 (1,6 %) respondentů, všichni (100 %) byli z vysoké školy. Náboženství ovlivnilo celkem 5 (1,4 %) lidí, jednoho (20 %) ze střední školy a 4 (80 %) z vysoké. Média v utváření si názoru hrála hlavní roli u 29 (8 %) žáků a studentů, u 13 (44,8 %) středoškoláků a 16 (55,2 %) vysokoškoláků. Osobní setkání s homosexuály ovlivnilo 76 (20,9 %) odpovídajících, na střední škole 39 (51,3 %) a na škole vysoké 37 (48,7 %). Nejvíce dotazovaných uvedlo možnost předposlední, tedy, že je nikdo neovlivnil. Celkem tuto odpověď uvedlo 183 (50,3 %) respondentů, 97 (53 %) středoškolských a 86 (47 %) vysokoškolských. Jinou možnost uvedlo 18 (4,9 %) žáků a studentů.

Na střední škole se jiná možnost objevila celkem devětkrát (50 %). Ani jedna odpověď se neopakovala. Mezi odpověďmi bylo (jednotlivé odpovědi jsou odděleny středníkem): skaut; všechny výše uvedené možnosti; nikdy jsem se o toto téma nezajímal; anime/manga; rodina, škola, přátelé a osobní setkání; knihy, přátelé a osobní zkušenost; škola a osobní setkání; přátelé a osobní setkání; média a osobní zkušenost.

Na vysoké škole se jiná možnost objevila také devětkrát (50 %). Dvakrát se vyskytla odpověď *vše výše zmíněné*. Zbýlých sedm odpovědí bylo uvedeno vždy jen jednou (jednotlivé odpovědi jsou odděleny středníkem): literatura; rodina, přátelé a osobní setkání; rodina, přátelé, škola, média a sociální kontakty obecně; vzdělání a osobní setkání; rodina, škola, vrstevníci a média; celkově mé okolí; vlastní zkušenost.

16. Dokázali byste vysvětlit, co je registrované partnerství?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 16: Informovanost respondentů ohledně registrovaného partnerství

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano	312	146	166
Ne	52	36	16

Zdroj: vlastní

Tato otázka byla polootevřená. Naprostá většina, přesněji 312 (85,7 %) žáků a studentů uvedlo, že ví, co je to registrované partnerství. Tuto možnost uvedlo 146 (46,8 %) středoškoláků a 166 (53,2 %) vysokoškoláků. Ostatní, 52 (14,3 %) žáků a studentů uvedlo, že neví, co registrované partnerství je.

Vzhledem k tomu, že tato otázka byla znalostní, museli studenti v případě první možnosti „Ano“, slovně odpovědět, co to registrované partnerství je. Autorka si odpovědi rozdělila do dvou kategorií. Přehled odpovědí a jejich zařazení do kategorií je Přílohou 3 této bakalářské práce. První kategorií jsou „Správně vyhodnocené odpovědi“, sem autorka zařadila takové odpovědi, které podle ní odpovídají správnému chápání pojmu registrované partnerství. Druhou kategorií jsou „Špatně vyhodnocené odpovědi“, sem autorka zařadila odpovědi, které podle jejího vědomí neodpovídají správnému vysvětlení. Celkem 146 žáků střední školy odpovědělo, že by pojem registrované partnerství dokázalo vysvětlit. Mezi těmito odpověďmi bylo 99 (67,8 %) odpovědí vyhodnoceno jako správné/možné vysvětlení, zbývajících 47 (32,2 %) středoškolských odpovědí autorka vyhodnotila jako chybné vysvětlení.

Vysokoškoláci na tom byli o poznání lépe, zde odpovědělo celkem 166 studentů, že by dokázali vysvětlit co registrované partnerství je. Nicméně i mezi nimi se objevilo 13 (7,8 %) nesprávných vysvětlení. Zbytek odpovědí, přesněji 153 (92,2 %), bylo vyhodnoceno jako správné/možné vysvětlení.

17. Souhlasíte s tím, že homosexuálně orientovaní lidé mohou uzavřít registrované partnerství?

$N = 364$, $N_{SŠ} = 182$, $N_{VŠ} = 182$

Tabulka 17: Odpovědi respondentů na to, zda souhlasí s registrovaným partnerstvím

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano	295	144	151
Ne	14	5	9
Nemám na to názor	31	27	4
Jiná odpověď	24	6	18

Zdroj: vlastní

S registrovaným partnerstvím souhlasí 295 (81 %) respondentů, 144 (48,8 %) ze střední školy a 151 (51,2 %) z vysoké. Naopak, že by žáci a studenti s registrovaným partnerstvím u homosexuálně orientovaných jedinců nesouhlasili odpovědělo pouhých 14 (3,9 %). Pět (35,7 %) středoškoláků a devět (64,3 %) vysokoškoláků. Svůj názor na tuto otázku nedokázalo zodpovědět 31 (8,5 %) dotazovaných, 27 (87,1 %) žáků střední školy a 4 (12,9 %) studentů vysoké školy. Jinou odpověď si vybralo 24 (6,6 %) mladých lidí, 6 (25 %) žáků a 18 (75 %) studentů.

Všech 24 respondentů, kteří zvolili jinou možnost se shodlo na tom, že souhlasí s registrovaným partnerstvím u homosexuálně orientovaných lidí, a že by měli mít možnost manželství.

18. Registrované partnerství je institut podobný manželství, ale s nižším rozsahem práv a povinností (např. nemají společné jmění majetku, které nabydou během partnerství; nemají nárok na vdovský důchod). Myslíte si, že by partneři měli mít stejná práva a povinnosti jako manželé?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 18: Pohledy respondentů na možnost stejných práv a povinností partnerů jako manželů

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano – všichni by měli mít stejná práva a povinnosti	293	135	158
Ne – heterosexuálové jsou základem společnosti a tím pádem mají váhu	23	12	11
Ne – homosexuální svazky neuznávám	7	0	7
Nevím – je mi to jedno	41	35	6

Zdroj: vlastní

Žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy si v naprosté většině myslí, že by homosexuální partneři měli mít stejná práva a povinnosti jako heterosexuální manželé. Tento názor uvedlo 293 (80,5 %) odpovídajících, z toho 135 (46,1 %) žáků vybrané střední školy a 158 (53,9 %) studentů vybrané vysoké školy. Tvrzení, že heterosexuálové jsou základem společnosti, a proto by homosexuální partneři neměli mít stejná práva a povinnosti jako manželé zaškrtnulo 23 (6,3 %) respondentů, 12 (52,2 %) žáků a 11 (47,8 %) studentů. To, že homosexuální svazky vůbec neuznávají a tím pádem by neměli mít partneři stejná práva a povinnosti jako manželé zvolilo 7 (1,9 %) studentů. Ani jeden žák střední školy si to nemyslí. Zbýlých 41 (11,3 %) respondentů, 35 (85,4 %) středoškoláků a 6 (14,6 %) vysokoškoláků, neví.

19. Myslíte si, že registrované partnerství narušuje význam rodiny (např. narušuje harmonické prostředí, pocit bezpečí, lásku, uznání, respekt atd.)?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 19: Názory respondentů na to, zda registrované partnerství narušuje význam rodiny

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano	42	22	20
Ne	270	127	143
Nevím	52	33	19

Zdroj: vlastní

Většina dotazovaných, přesněji 270 (74,2 %), si myslí, že registrované partnerství význam rodiny nenarušuje. Takto odpovědělo 127 (47 %) žáků studujících střední školu a 143 (53 %) studentů z vysoké školy. Naopak těch, kteří si myslí, že partnerství význam rodiny narušuje bylo 42 (11,5 %), 22 (52,4 %) středoškoláků a 20 (47,6 %) vysokoškoláků. Poslední možnost – nevím, vybralo 52 (14,3 %) respondentů, 33 (63,5 %) ze střední školy a 19 (36,5 %) z vysoké školy.

20. Víte, že existuje zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, který upravuje trvalé soužití dvou osob stejného pohlaví?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 20: Znalost respondentů legislativy ČR ohledně registrovaného partnerství

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano	150	48	102
Ne	214	134	80

Zdroj: vlastní

Nadpoloviční většina, 214 (58,8 %) respondentů, 134 (62,6 %) středoškoláků a 80 (37,4 %), uvedlo, že neví o existenci samostatného zákona, který upravuje trvalé soužití dvou homosexuálních osob. Zbýlých 150 (41,2 %) žáků a studentů vědí o existenci tohoto samostatného zákona.

21. V ČR se žadatelé o adopci mohou stát manželé společně, zatímco v registrovaném partnerství o adopci může požádat pouze jeden z partnerů (v rodném listě dítěte je uveden pouze jeden z nich). Myslíte si, že by registrovaní partneři měli mít stejnou možnost jako manželé a žádat tedy o adopci společně?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 21: Názory respondentů na možnost společné adopce dítěte registrovanými partnery

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano	299	149	150
Ne	38	16	22
Nevím	27	17	10

Zdroj: vlastní

To, že by partneři měli mít stejnou možnost jako manželé v otázce adopce si myslí více než tři čtvrtiny respondentů, konkrétně 299 (82,1 %). V tomto tvrzení se shoduje téměř stejný počet středoškoláků - 149 (49,8 %) i vysokoškoláků – 150 (50,2 %). Názor, že by neměli mít stejnou možnost uvedlo 38 (10,5 %) dotazovaných, 16 (42,1 %) lidí navštěvujících střední školu a 22 (57,9 %) navštěvujících vysokou školu. Dvacet sedm (7,4 %) zbylých odpovědí tvořilo názor 17 (63 %) středoškoláků a 10 (37 %) vysokoškoláků, kteří neví, zda by partneři měli mít stejnou možnost v otázce adopce dětí jako heterosexuální manželé.

22. Setkal/a jste se někdy s pojmem HOMOPARENTALITA?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 22: Informovanost respondentů o pojmu homoparentalita

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano, tento pojem jsem slyšel/a, ale neznám jeho význam	67	33	34
Ano, tento pojem znám	51	22	29
Ne, tento pojem jsem nikdy neslyšel/a	246	127	119

Zdroj: vlastní

Tato otázka byla polootevřená. Více než polovina dotazovaných, přesněji 246 (67,6 %), konkrétně 127 (51,6 %) žáků střední školy a 119 (48,4 %) studentů vysoké školy, se nikdy nesetkalo s pojmem homoparentalita, který znamená výchovu dětí rodinami homosexuálních partnerů či jedinci homosexuálně orientovanými. Tento termín slyšelo 67 (18,4 %) respondentů, 33 (49,3 %) studujících střední školu a 34 (50,7 %) vysokou školu. Tito respondenti jej však nedokázali vysvětlit. Naopak, zbývajících 51 (14 %) odpovídajících lidí tento pojem znalo a dokázalo jej vysvětlit. Autorka odpovědi zařadila do dvou kategorií „*Správně vyhodnocené odpovědi*“, kam zařadila slovní odpovědi respondentů správně/možně vysvětlující pojem homoparentality a „*Špatně vyhodnocené odpovědi*“, kde jsou naopak uvedené špatné/nevyhovující odpovědi respondentů. Přehled odpovědí a jejich zařazení do kategorií je Přílohou 4 této bakalářské práce.

Z celkového počtu 51 odpovědí bylo 22 (43,1 %) odpovědí středoškoláků. Autorka „správně vyhodnotila“ 21 (95,5 %) odpovědí těchto žáků, jedna (4,5 %) byla špatně. Zbývajících 29 (56,9 %) vysvětlujících odpovědí patřilo vysokoškolákům. Všichni (100 %) tito studenti pojem homoparentalita vysvětlili správně.

23. Poskytne podle Vašeho názoru heterosexuální pár dítěti lepší (např. důslednější, bezpečnější, aktivnější atd.) výchovu než pár homosexuální?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 23: Názory respondentů na rozdíl ve výchově heterosexuálního a homosexuálního páru

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Rozhodně ano	16	8	8
Spíše ano	67	39	28
Spíše ne	74	35	39
Rozhodně ne	83	29	54
Nevím, nedokážu posoudit	124	71	53

Zdroj: vlastní

Více než třetina odpovídajících, nedokázala posoudit, zda heterosexuální pár poskytne dítěti lepší výchovu než pár homosexuální. Takto odpovědělo celkem 124 (34,1 %) lidí, 71 (57,3 %) žáků střední školy a 53 (42,7 %) vysokoškolských studentů. Odpověď „rozhodně ne“ vybralo 83 (22,8 %) dotázaných, 29 (34,9 %) středoškoláků a 54 (65,1 %) vysokoškoláků. Pro možnost „spíše ne“ se rozhodlo 74 (20,3 %) žáků a studentů, 35 (47,3 %) z nich bylo ze střední a 39 (52,7 %) z vysoké školy. Druhou možnost „spíše ano“ zadrželo 67 (18,4 %) respondentů, 39 (58,2 %) studujících na střední škole a 28 (41,8 %) na vysoké. Nejméně zastoupenou možností s celkem 16 (4,4 %) hlasy měla možnost „rozhodně ano“. Přesně polovinu (50 %), tedy 8, těchto hlasů tvořil názor středoškoláků, druhou polovinu (50 %) názor vysokoškoláků.

24. Myslíte si, že dítěti, které vychovávají homosexuálové, hrozí homosexualita?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 24: Názory respondentů na homosexuální orientaci dítěte v důsledku výchovy homosexuálními rodiči

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Myslím, že ano	53	33	20
Myslím, že výchova nemá vliv na orientaci	250	117	133
Nevím	61	32	29

Zdroj: vlastní

Nejvíce, konkrétně 250 (68,7 %), respondentů se shodlo na tom, že výchova nemá vliv na sexuální orientaci a tím tedy dítěti, které vychovávají homosexuálové, nehrozí homosexualita. Na tomto tvrzení se shodlo 117 (46,8 %) středoškolských a 133 (53,2 %) vysokoškolských respondentů. Naopak, nejméně lidí, přesně 53 (14,6 %), odpovědělo, že právě výchova homosexuály, může mít vliv na homosexuální orientaci dětí, které vychovávají. Takto odpovědělo 33 (62,3 %) středoškoláků a 20 (37,3 %) vysokoškoláků. Možnost „nevím“ zvolilo 61 (16,7 %) odpovídajících, 32 (52,5 %) žáků a 29 (47,5 %) studentů vybrané střední a vysoké školy.

25. Myslíte si, že může mít výchova homosexuálního páru vliv na vývoj osobnosti dítěte?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 25: Názory respondentů na vývoj osobnosti dítěte v důsledku výchovy homosexuálním párem

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Spíše ano	107	63	44
Ano	102	48	54
Spíše ne	75	38	37
Ne	42	14	28
Nevím	38	19	19

Zdroj: vlastní

Zde se autorka snažila zjistit, zda si mladí lidé myslí, že by výchova homosexuálním párem mohla mít dopad na vývoj osobnosti dítěte. Největší část respondentů, přesněji 107 (29,4 %), odpovědělo „spíše ano“. Takto odpovědělo 63 (58,9 %) žáků a 44 (41,1 %) studentů vybrané střední a vysoké školy. Možnost „ano“ vybralo 102 (28 %) dotazovaných, 48 (47,1 %) středoškoláků a 54 (52,9 %) vysokoškoláků. Opačnou možnost, že výchova homosexuály nemá vliv na vývoj osobnosti dítěte, vybralo 42 (11,5 %) odpovídajících, 14 (33,3 %) ze střední a 28 (66,7 %) z vysoké školy. Pro možnost „spíše ne“ je 75 (20,6 %) lidí, 38 (50,7 %) studujících na střední škole a 37 (49,3 %) na škole vysoké. Těch, kteří nedokázali odpovědět a zvolili tedy možnost „nevím“ bylo 38 (10,5 %). Přesně polovinu, tedy 9 (50 %) z nich tvořili žáci vybrané střední školy a druhou polovinu (50 %) studenti vybrané vysoké školy.

Na konci dotazníku, kde byl dán prostor pro komentáře a náměty respondentů, se vyskytlo několik připomínek, že tato otázka nebyla příliš jasná. Respondenti tedy svou odpověď „nevím“ často zdůvodňovali tak, že jakákoliv výchova má vliv na vývoj osobnosti dítěte. Autorka si toto doporučení vzala k srdci a příště se pokusí otázku zformulovat lépe/konkrétněji, aby byla pro všechny srozumitelná.

26. Myslíte si, že dítě vychovávané homosexuálním párem může v některých ohledech strádat (např. absence mužského/ženského vzoru)?

N = 364, N_{SŠ} = 182, N_{VŠ} = 182

Tabulka 26: Názory respondentů na strádání dětí vychovávaných homosexuálním párem

MOŽNOSTI	CELKEM	Z TOHO	
		SŠ	VŠ
Ano	135	64	71
Ne	103	45	58
Nevím	126	73	53

Zdroj: vlastní

Tato otázka byla polootevřená. Pokud si respondenti mysleli, že děti vychovávané homosexuálním párem mohou v některých ohledech strádat, museli své tvrzení zdůvodnit, co takovým dětem může chybět. Tuto odpověď zvolilo 135 (37,1 %) odpovídajících, konkrétně 64 (47,4 %) žáků studujících střední a 71 (52,6 %) studentů studujících vysokou školu. U 6 (9,4 %) odpovědí středoškoláků a u 18 (25,4 %) odpovědí vysokoškoláků se vyskytl dovětek, že mužský/ženský vzor mohou postrádat i děti vyrůstající v neúplné rodině. A další 4 (5,6 %) vysokoškoláci doplnili svou odpověď „absence mužského/ženského vzoru“ tak, že postačí, když tuto roli nahradí třeba babička/dědeček nebo tetička/strýc.

Přehled odpovědí s četností výskytu na střední a vysoké škole je Přílohou 5 této bakalářské práce.

Dalších 126 (34,6 %) osob, 73 (57,9 %) středoškoláků a 53 (42,1 %) vysokoškoláků, neví, zda těmto dětem něco chybí. Posledních 103 (28,3 %) respondentů, 45 (43,7 %) středoškolských a 58 (56,3 %) vysokoškolských, se domnívá, že dětem vychovávanými homosexuálními páry nic neschází.

2.5 Diskuze, komparace dat a doporučení pro praxi

2.5.1 Diskuze

V této části se autorka práce zabývala výsledky dotazníkového šetření, které srovnávala se svými cíli a výzkumnými otázkami. Postupně zde rozebírá jednotlivé výsledky otázek, nejprve se zaměřila na hlavní cíl a hlavní výzkumnou otázku a následně se věnuje dílčím cílům a výzkumným otázkám.

Hlavní cíl a výzkumná otázka

Hlavní cíl: Zjistit, jak žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy vnímají celkově homosexualitu.

Hlavní výzkumná otázka: Vnímají žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy homosexualitu spíše pozitivně nebo negativně?

Popis

K určení výsledku tohoto cíle autorka vyhodnocovala celkem 7 otázek. Konkrétně se jednalo o otázky č. 6, 7, 9, 10, 11, 13 a 14. Hodnotícím kritériem je vždy počet pozitivních odpovědí v porovnání s počtem negativních odpovědí, a to vždy u jednotlivé skupiny respondentů. V úvahu nebyly brány odpovědi typu nevím, nezajímám se atd., kdy neměl jedinec na věc vyhraněný názor.

Výsledky

V otázce č. 6 autorka porovnávala, zda respondentům vadí homosexualita. Do skupiny pozitivních odpovědí zařadila možnosti „vadí u obou pohlaví“, „vadí pouze u žen“ a „vadí pouze u mužů“. V negativní skupině je započítaná odpověď „nevadí“. Obě skupiny respondentů se shodují v tom, že jim homosexualita nevadí.

Tabulka 27: Diskuze – Vnímání homosexuality obecně

	Vadí	Nevadí	Vyhodnocení
Žáci SŠ	12	170	Nevadí
Studenti VŠ	13	169	Nevadí

Zdroj: vlastní

V otázce č. 7 autorka porovnávala odpovědi respondentů na to, zda považují homosexualitu za nemoc. Z výsledků vyplývá, že nikoliv.

Tabulka 28: Diskuze – Považování homosexuality za nemoc

	Ano	Ne	Vyhodnocení
Žáci SŠ	11	171	Ne
Studenti VŠ	9	173	Ne

Zdroj: vlastní

V otázce č. 9 autorka porovnávala, jak by se respondenti zachovali, kdyby se dozvěděli o homosexualitě někoho jim blízkého, např. člena rodiny či kamaráda. Ve skupině pozitivních odpovědí jsou zařazeny odpovědi „na našem vztahu by se nic nezměnilo, měl/a by mou podporu“ a „chvíli bych to musel/a vstřebávat, ale věřím, že bych si zvykl/a“. Do negativní odpovědi byla zařazena poslední možnost, tedy „s tím bych se nesmířil/a, držel/a bych se nejspíš dál“. Téměř všichni žáci a studenti, by vnímali homosexualitu u blízké osoby pozitivně a dál by se ní stýkali.

Tabulka 29: Diskuze – Vnímání homosexuality u blízké osoby

	Pozitivní	Negativní	Vyhodnocení
Žáci SŠ	181	1	Pozitivně
Studenti VŠ	180	2	Pozitivně

Zdroj: vlastní

V otázce č. 10 autorka porovnávala, jak by respondenti vnímali homosexualitu u osob, se kterými občas tráví čas, např. kolega v práci, spolužák nebo soused. Zda by s tím byli tzv. v pohodě nebo by se jejich přítomnosti vyhýbali. Do kategorie v pohodě autorka zařadila první tři možnosti odpovědí, tedy „nemám s tím problém, orientace nemá vliv na mé vztahy s ostatními“, „nemám s tím problém, mám homosexuální kamarády“ a „mám s tím problém, ale zkoušel/a bych to“. Do vyhýbání se je zařazena poslední možnost „mám s tím problém, asi bych se vyhýbal/a kontaktu s ním“. Opět, téměř všichni respondenti odpověděli pozitivně a to tak, že by s tím byli vesměs v pohodě.

Tabulka 30: Diskuze – Vnímání homosexuality u osoby, se kterou občas tráví čas

	V pohodě	Vyhýbali by se	Vyhodnocení
Žáci SŠ	181	1	V pohodě
Studenti VŠ	180	2	V pohodě

Zdroj: vlastní

V otázce č. 11 bylo porovnáváno, jak respondenti, žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy vnímají projevy homosexuality na veřejnosti. V kategorii „vadí“ byli započítány odpovědi „ano – projevy homosexuality na veřejnosti mi vadí“ a „ano – vadí mi všechny projevy sexuality na veřejnosti“. V kategorii „nevadí“ autorka zařadila poslední možnost „ne – projevy jakékoliv sexuality na veřejnosti mi nevadí“. Obě skupiny respondentů se shodují v názoru, že jim projevy homosexuality na veřejnosti nevadí, nicméně výsledky nebyly tak jednoznačné jako u předchozích otázek.

Tabulka 31: Diskuze – Vnímání projevů homosexuality na veřejnosti

	Vadí	Nevadí	Vyhodnocení
Žáci SŠ	72	110	Nevadí
Studenti VŠ	82	100	Nevadí

Zdroj: vlastní

V otázce č. 13 autorka práce hodnotila pohledy respondentů na to, jak homosexualitu vnímají jejich vrstevníci, tedy mladí lidé. Autorka zde nezapočítávala variantu odpovědi „nezajímají se“ neboť tato odpověď nespadá ani do jedné z kategorie pozitivního nebo negativního pohledu. Z vyhodnocení vyplývá, že vrstevníci respondentů homosexualitu tolerují.

Tabulka 32: Diskuze – Vnímání homosexuality vrstevníky

	Pozitivní	Negativní	Vyhodnocení
Žáci SŠ	125	24	Pozitivně
Studenti VŠ	152	12	Pozitivně

Zdroj: vlastní

Otázka č. 14 byla velmi podobná otázce předchozí, nicméně zde autorka hodnotila pohledy respondentů na to, jak homosexualitu vnímají lidé „starší generace“, tedy např. rodiče či prarodiče respondentů. Ani zde nebyla započítávána varianta odpovědi „nezajímají se“, protože nespadá ani do jedné z kategorie pozitivního či negativního pohledu. Na rozdíl od vrstevníků se zde respondenti shodují v názoru, že lidé „starší generace“ homosexualitu spíše odsuzují.

Tabulka 33: Diskuze – Vnímání homosexuality lidmi „starší generace“

	Pozitivní	Negativní	Vyhodnocení
Žáci SŠ	27	125	Negativně
Studenti VŠ	30	128	Negativně

Zdroj: vlastní

Celkové vyhodnocení hlavního cíle

Dotazníkové šetření i následné vyhodnocení autorky prokázalo, že mladí lidé, konkrétně žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy vnímají homosexualitu pozitivně, jsou k ní velmi tolerantní a nevadí jim, že mezi námi existují jedinci, kteří jsou orientováni jinak než většina společnosti. Tento výsledek autorku nijak zvlášť nepřekvapil, neboť se sama pohybuje ve společnosti těchto mladých lidí a nesetkává se s příliš negativními pohledy na tuto problematiku. Překvapením nebyly ani pohledy respondentů na vnímání homosexuality „starší generací“. Dříve byla jiná doba, homosexuálové neměli takové možnosti jako mají dnes a společnost k nim nebyla tak tolerantní. Proto se o homosexualitě příliš nemluvalo, ani se o ní příliš nevědělo.

Dílčí cíl a výzkumná otázka č. 1

Dílčí cíl č. 1: Zjistit, zda žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy souhlasí s registrovaným partnerstvím u homosexuálně orientovaných lidí.

Dílčí výzkumná otázka č. 1: Souhlasí oslovení žáci a studenti s možností registrovaného partnerství u homosexuálně orientovaných lidí?

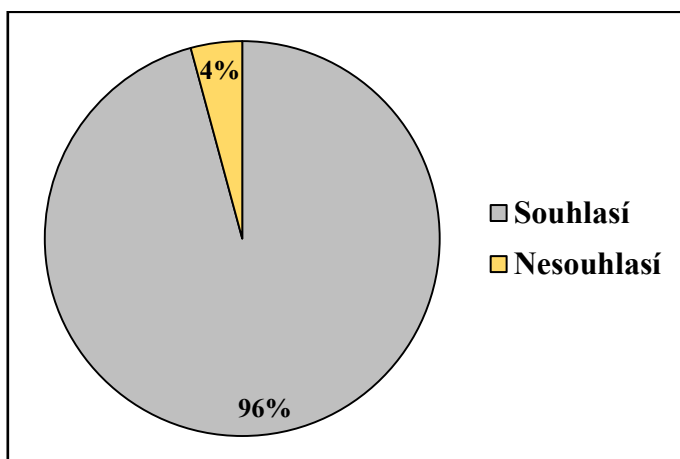
Popis

K určení výsledku tohoto cíle autorka vyhodnocovala tři otázky (č. 17, 18 a 19). Nejprve vyhodnotila každou otázku zvlášť na základě pozitivních a negativních odpovědí a poté provedla celkové vyhodnocení.

Výsledky

V otázce č. 17 autorka zjistila, zda žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy vůbec souhlasí s tím, aby homosexuálně orientovaní jedinci mohli uzavřít legální partnerství. Do pozitivních hlasů byli započteny možnosti „ano“ a „jiná odpověď“ neboť v té všichni

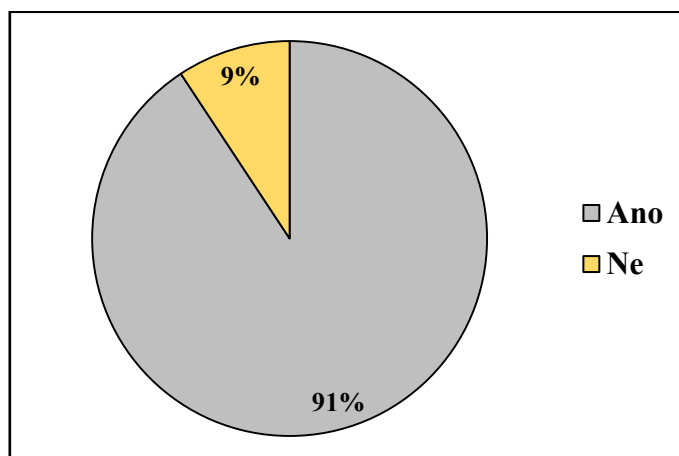
respondenti napsali, že by měli mít možnost manželství, takže to autorka vyhodnotila tak, že s registrovaným partnerstvím souhlasí. Odpověď „nemám na to názor“ nebyla počítána vůbec. Z vyhodnocení vyplývá, že žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy souhlasí s možností registrovaného partnerství u homosexuálně orientovaných lidí, konkrétně 319 (96 %) s tímto tvrzením souhlasí, naopak 14 (4 %) ne.

Graf 1: Diskuze – Souhlas respondentů s registrovaným partnerstvím

Zdroj vlastní

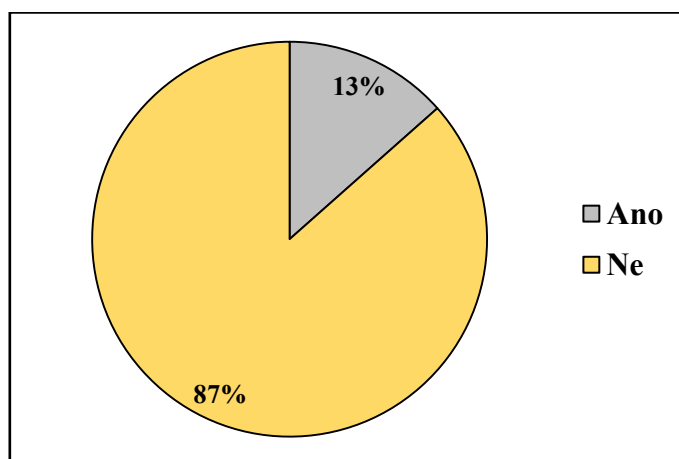
V otázce č. 18 autorka vyhodnotila názory středoškoláků a vysokoškoláků v otázce, zda si myslí, že by registrovaní partneři měli mít stejná práva a povinnosti jako manželé. Do vyhodnocení se nezapočítávali odpovědi respondentů, kteří odpověděli „nevím“. Z grafu vyplývá, že 30 (9 %) žáků a studentů s tím nesouhlasí, naopak 293 (91 %) ano.

Graf 2: Diskuze – Názory respondentů na stejná práva a povinnosti partnerů a manželů

Zdroj: vlastní

V otázce č. 19 autorka zjišťovala, zda si respondenti, žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy, myslí, že by registrované partnerství mohlo narušovat význam rodiny (harmonické prostředí, pocit bezpečí či respekt). Odpověď „nevím“ nebyla do výzkumu zahrnována. Z výzkumu vyplývá, že si to respondenti nemyslí. Takto odpovědělo 270 (87 %) žáků a studentů, opačnou možnost zvolilo 42 (13 %) respondentů.

Graf 3: Diskuze – Názory respondentů na registrované partnerství jako narušení významu rodiny

Zdroj: vlastní

Celkové vyhodnocení dílčího cíle č. 1

Výsledky šetření dílčího cíle č. 1 ukázaly, že žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy souhlasí s tím, že homosexuálně orientovaní lidé mohou uzavřít registrované

partnerství. To autorku nepřekvapilo, neboť se s tímto názorem setkává velmi často. Dále bylo zjištěno, že se naprostá většina dotazovaných středoškoláků i vysokoškoláků shoduje v tom, že partneři by měli mít stejná práva a povinnosti jako manželé v případě heterosexuálního svazku. Tento výsledek autorku trochu překvapil, neboť se domnívala, že nesouhlasných respondentů bude o něco více. Předpokládala zhruba 15 %. V neposlední řadě bylo zjištěno, že si respondenti nemyslí, že by registrované partnerství mohlo narušovat význam rodiny. Stejně jako v předchozí otázce toto tvrzení autorku příliš nepřekvapilo, nicméně předpokládala, že respondentů, kteří si budou myslet opak (že registrované partnerství narušuje význam rodiny), bude více, zhruba 15 %.

Dílčí cíl a výzkumná otázka č. 2

Dílčí cíl č. 2: Zjistit, zda žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy souhlasí se společnou adoptí dítěte homosexuálně orientovanými páry.

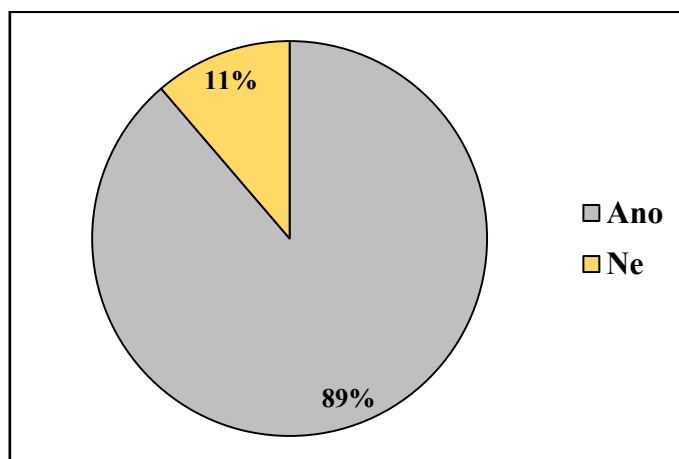
Dílčí výzkumná otázka č. 2: Souhlasí oslovení žáci a studenti s možností společné adopte dítěte homosexuálně orientovanými páry?

Popis

K určení výsledku tohoto cíle autorka vyhodnocovala pět otázek (č. 21, 23, 24, 25 a 26). Nejprve vyhodnotila každou otázku zvlášť na základě pozitivních a negativních možností odpovědi. Následně provedla celkové vyhodnocení tohoto dílčího cíle. Možnost „nevím“ autorka do výzkumu nezahrnovala.

Výsledky

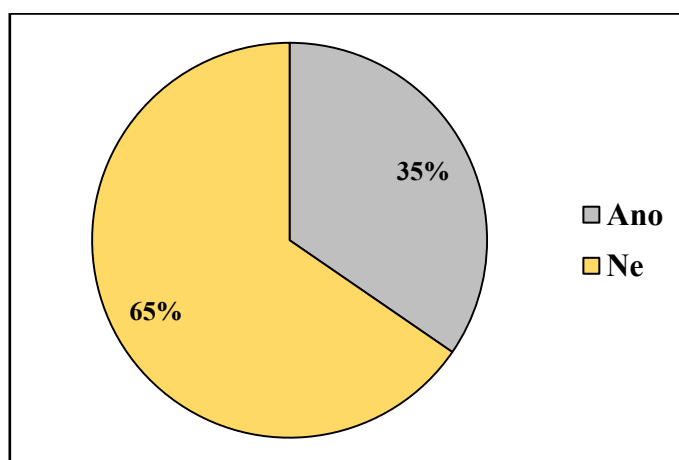
U otázky č. 21 autorka vyhodnocovala odpovědi žáků a studentů na otázku, zda by registrovaní partneři měli mít možnost žádat o společnou adopti jako tomu je v případě manželství heterosexuálních párů. Možnost odpovědi „nevím“ nebyla započítávána do výsledků. Z výsledků vyplývá, že většina, konkrétně 299 (89 %) žáků a studentů vybrané střední a vysoké školy, se shoduje v názoru, že by partneři měli mít možnost společné adopte jako mají manželé. V tomto tvrzení se neshoduje 38 (11 %) dotazovaných středoškoláků a vysokoškoláků.

Graf 4: Diskuze – Názory respondentů na možnost společné adopce partnerny

Zdroj: vlastní

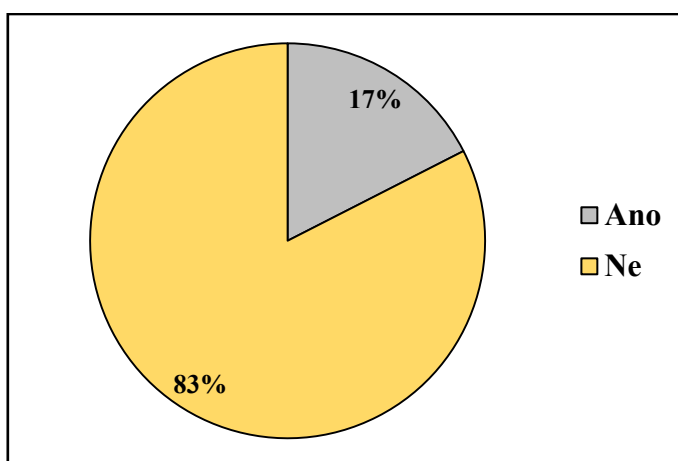
V otázce č. 23 autorka hodnotila názory respondentů na to, zda si myslí, že heterosexuální pár poskytne dítěti lepší (např. důslednější, bezpečnější, aktivnější atd.) výchovu než pár homosexuální. Do kladných odpovědí autorka zařadila možnosti „spíše ano“ a „ano“, do záporných „spíše ne“ a „ne“. Odpověď „nevím“ nebyla zařazena. Z výsledků vyplývá, že žáci a studenti si spíše nemyslí, že by heterosexuální pár poskytl lepší výchovu než pár homosexuální. Toto tvrzení podpořilo 157 (65 %) žáků a studentů. Naopak 83 (35 %) respondentů se shodlo v názoru, že heterosexuální pár poskytne dítěti lepší výchovu než pár homosexuální. Je však nutné říci, že více než třetina respondentů na tuto otázku nedokázala vůbec odpovědět. Z 364 odpovídajících žáků a studentů, možnost „nevím“ zvolilo 124.

Graf 5: Diskuze – Názory respondentů na poskytnutí lepší výchovy dítěti heterosexuálním párem

Zdroj: vlastní

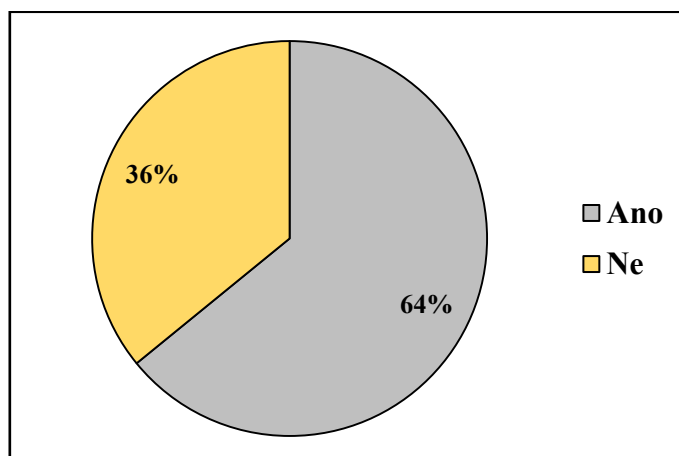
V otázce č. 24 autorka práce hodnotila názory žáků a studentů vybrané střední a vysoké školy na to, zda si myslí, že dítěti, které vychovává homosexuální pár, hrozí homosexuální orientace. Možnost odpovědi „nevím“ nebyla do výzkumu zahrnována. Z grafu lze vyčíst, že více než 80 % respondentů, konkrétně 250 (83 %), si to nemyslí. Naopak 53 (17 %) respondentů ano.

Graf 6: Diskuze – Názory respondentů na vliv homosexuální orientace díky výchově homosexuálních rodičů

Zdroj: vlastní

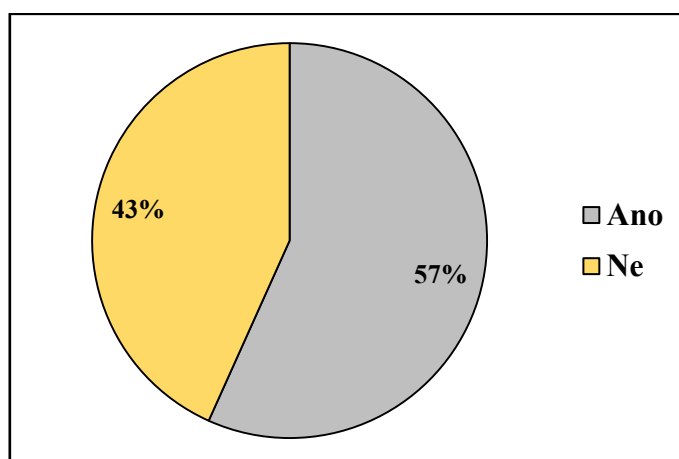
V otázce č. 25 autorka hodnotila odpovědi respondentů na to, zda si myslí, že výchova homosexuálního páru může mít vliv na vývoj osobnosti dítěte, které vychovávají. Jako pozitivní odpovědi byly hodnoceny odpovědi „spíše ano“ a „ano“, jako negativní odpovědi „spíše ne“ a „ne“, odpověď „nevím“ nebyla hodnocena vůbec. Z výsledků vyplývá, že si dotazovaní žáci a studenti myslí, že tato výchova má vliv na vývoj osobnosti dítěte. Myslí si to 209 (64 %) respondentů, opačnou možnost si myslí 117 (36 %).

Graf 7: Diskuze – Názory respondentů na vliv osobnosti dítěte díky výchově homosexuálních rodičů

Zdroj: vlastní

V otázce 26 autorka hodnotila názory dotazovaných respondentů na to, zda si myslí, že dítě, které vychovávají homosexuální rodiče něco chybí/nějak strádá (např. absence mužského/ženského vzoru atd.). Odpověď „nevím“ nebyla do výzkumu zahrnována. Z výsledků vyplývá, že více než polovina dotazovaných žáků a studentů, přesněji 135 (57 %), si myslí, že dítěti vychovávanému homosexuálními rodiči může něco chybět, může v něčem strádat. Naopak 103 (43 %) dotazovaných si to nemyslí. Avšak je nutné dodat, že více než třetina respondentů nedokázala odpovědět, zvolila možnost „nevím“.

Graf 8: Diskuze – Názory respondentů na strádání dětí při výchově homosexuálními rodiči

Zdroj: vlastní

Celkové vyhodnocení dílčího cíle č. 2

Výsledky šetření dílčího cíle č. 2 přinesly poměrně zajímavé výsledky. Ukázalo se, že co se týče dětí a celkové výchovy dětí, tak respondenti nebyli tak jednoznační jako ve výše uvedených otázkách týkajících se vnímání homosexuality či registrovaného partnerství. V otázce č. 21, kdy autorka zkoumala postoje ke společné adopci registrovaných partnerů jako tomu tak je u manželů a v otázce č. 24, kdy zase zkoumala názory, zda dětem vychovávanými homosexuálními rodiči hrozí též homosexualita, tento fakt nebyl ještě tak zřetelný. Avšak v ostatních otázkách se názory poměrně lišily. Výsledky autorku překvapily, především v druhé otázce (otázka č. 23) tohoto dílčího cíle očekávala vyšší zastoupení pozitivních odpovědí. Její předpoklad byl, že zhruba 50 % žáků a studentů bude stát za názorem, že heterosexuální pár poskytne dítěti lepší výchovu než pár homosexuální. Domnívala se tak proto, že ve svém okolí slýchává oba tyto názory, právě v poměru zhruba 50 na 50.

Celkově tedy lze říci, že žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy souhlasí s tím, aby registrovaní partneři měli možnost společné adopce, jako tomu mají heterosexuálové v manželství.

2.5.2 Komparace dat

V této kapitole se autorka zabývá popisem některých otázek, především odpověďmi respondentů, kteří na tyto otázky odpovídali.

Nejprve porovnávala otázku č. 5 s otázkou č. 16. Obě tyto otázky byly polootevřené a znalostní. V první se autorka ptala, zda respondenti vědí, co je to homosexualita a v druhé chtěla vysvětlení termínu registrované partnerství. Autorka zkoumala respondenty, kteří u otázky č. 5 zvolili možnost „ne“ a zároveň u otázky č. 16 „ano“. Takových respondentů moc nebylo, přesto se tři našli. Na vysoké škole takto odpověděl jeden student, resp. studentka, jež je ve věku 21 až 25 let a její sexuální orientace je heterosexuální. Na střední škole se objevili dva takový respondenti. Jedna žákyně, heterosexuálka a poté jeden žák, nutno podotknout, že neznalost první této otázky, autorku velmi překvapila, neboť právě on označil svou sexuální orientaci jako homosexuální. Autorka si počínání těchto mladých lidí odůvodňuje tak, že během posledních pár měsíců všude ve zprávách zaznívá, jak sněmovna bude projednávat novelu

občanského zákoníku, která by umožňovala manželství všem lidem, že tedy dokáží vysvětlit, co to registrované partnerství je, ale už si nespojili homosexualitu se sexuální orientací na stejné pohlaví.

Dále autorka porovnávala otázku č. 9, kde se ptala na reakci respondentů, pokud by zjistili, že jejich blízká osoba je homosexuál, s otázkou č. 10., jak by respondenti reagovali na homosexualitu osoby, se kterou občas tráví čas v práci, ve škole či na ulici. Takových, kteří by se drželi dál od blízké osoby i od osoby, kterou znají, bylo nepatrně. Jednalo se o jednoho heterosexuálního žáka střední školy a jednu heterosexuální studentku ve věku nad 31 let. Autorku však zaskočil jeden dotazník, který vyplnila heterosexuální studentka vybrané vysoké školy ve věku 21 až 25 let. Ta uvedla, že homosexualita blízké osoby by ji vadila natolik, že by s ní přerušila kontakt, ale u druhé otázky zvolila možnost, že s homosexualitou neblízké osoby má sice problém, ale zkousla by to. Autorka si tedy pokládá otázku, proč homosexualita u blízké osoby vyvolává tak razantní řešení a u jiné osoby nikoliv.

Poslední otázky, které autorka porovnávala, byly otázky č. 13 a 14. Tyto otázky spolu souvisí, neboť v první zmíněné se autorka ptala na to, jak si respondenti myslí, že vnímají homosexualitu jejich vrstevníci, naopak v té druhé lidé „starší generace“, tedy např. jejich rodiče/prarodiče. U středoškoláků se zdálo, že ti žáci, kteří v otázce č. 13 dali možnost „tolerují ji“, tak zároveň v otázce č. 14 zvolili možnost „odsuzují ji“, neboť u obou těchto variant byl shodný počet (125) středoškolských odpovědí. Nicméně po podrobnějším prozkoumání autorka zjistila, že jen 85 žáků vybrané střední školy, kteří zaškrtnuli v otázce č. 13 možnost „tolerují ji“, odpovědělo v otázce č. 14 „odsuzují ji“. U vysokoškoláků to bylo tak, že 107 ze 128 studentů, kteří u otázky č. 14 dali „odsuzují ji“, současně zaškrtnulo možnost „tolerují ji“ u otázky č. 13. Je zajímavé, že toto mínění mají spíše vysokoškoláci, autorka by předpokládala opak.

2.5.3 Doporučení pro praxi

Z dotazníkového šetření vyplývá, že mladí lidé jsou k homosexualitě tolerantní. Souhlasí, aby partnerství mezi dvěma lidmi stejného pohlaví bylo rovnocenné jako manželství u heterosexuálních párů.

Nyní je v Poslanecké sněmovně návrh novely občanského zákoníku, který by umožnil manželství dvou osob stejného pohlaví. Autorka vnímá, že tato problematika není jednoduchá, a že se musí zvážit všechna pro a proti. Přesto se domnívá, že jakmile zákonodárci rozhodnou jakkoliv, tak stejně budou čelit řadě kritiků. Proto doporučuje, aby brali v úvahu mínění celé společnosti, starší i té mladší, mohli by např. uspořádat nějaké veřejné šetření (např. referendum), aby zjistili, jak to lidé vnímají, co by chtěli a na základě toho pak rozhodnout. Je možné, že by se určitého výsledku nedobrali, ale co když ano.

Závěr

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku homosexuality. V teoretické části autorka vysvětlila, co je to lidská sexualita a dále se zabývala homosexualitou samotnou. Definovala zde pojem homosexualita, zabývala se homosexuálně orientovanými jedinci, objasnila, jak se na homosexualitu nahlíželo v historii, zmínila možné příčiny vzniku i metody léčby homosexuální orientace, také vysvětlila pojem homofobie či coming out. Dále se zabývala registrovaným partnerstvím, jak vzniká a zaniká, jaké práva a povinnosti mají partneři, přiblížila okolnosti přijetí zákona o registrovaném partnerství v České republice a v neposlední řadě se zabývala možnostmi rodičovství u homosexuálně orientovaných partnerů.

V praktické části autorka definovala cíle a navrhla výzkumné otázky. Popsala metodu výzkumu, v tomto případě dotazníkové šetření. Dále popsala cílovou skupinu svého výzkumu, kterou tvořili žáci a studenti vybrané střední a vysoké školy v Praze. Následně zhodnotila výsledky šetření, slovně a pomocí tabulek a grafů.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jak mladí lidé, především žáci a studenti střední a vysoké školy, vnímají homosexualitu jako takovou. Z výsledků pak vyplývá, že mladí lidé jsou k homosexualitě tolerantní a otevření, že ji nevnímají negativně.

Dále autorka zkoumala dva dílčí cíle. Prvním z nich, bylo zjistit, zda žáci a studenti střední a vysoké školy souhlasí s registrovaným partnerstvím homosexuálně orientovaných lidí. Ukázalo se, že žáci i studenti s tím souhlasí, ba dokonce by souhlasili i s tím, aby homosexuálové měli možnost manželství včetně všech práv a povinností.

Druhým dílčím cílem bylo zjistit, zda žáci a studenti souhlasí s tím, že by homosexuálové žijící v registrovaném partnerství měli mít možnost žádat o společnou adopci jako mají heterosexuálové v manželství. V otázkách ohledně dětí, odpovědi nebyly tak jednoznačné jako předchozí otázky, nicméně i zde se dotazovaní shodli na tom, že by partneři tuto možnost mít měli.

Na základě těchto získaných informací autorka navrhla doporučení zákonodárcům, kteří mají a doufejme, že brzy budou, v těchto otázkách rozhodovat.

V závěru by autorka ráda řekla, že jí práce velmi obohatila, zjistila plno nových informací týkajících se problematiky homosexuality, především co se rodičovství týče.

Výsledky šetření na autorku působí pozitivně, neboť doufá, že právě názory těchto lidí by mohli být užitečné pro smýšlení celé společnosti, a to je podle autorky správné.

Seznam použitých informačních zdrojů

Bibliografické zdroje

BRZEK, Antonín. 1997. *Sexuologie pro právníky*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum. ISBN 80-7184-383-0

BRZEK, Antonín a PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava. 1992. *Třetí pohlaví?* Vyd. 1. V Praze: Scientia medica. ISBN 80-855226-03-4

FREUND, Kurt. 1962. *Homosexualita u muže*. Vyd. 1. V Praze: Státní zdravotnické nakladatelství. ISBN 08-042-62

JANOŠOVÁ, Pavlína. 2002. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum. ISBN 80-7184-954-5

KUBÍK, Josef. 2010. *Sexualita bez tabu*. Vyd. 1. V Brumovicích: Carpe diem. ISBN 978-80-87195-10-9

PROCHÁZKA, Ivo. 2002. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Vyd. 1. V Brně: STUD Brno. ISBN 80-238-8850-1

SEIDL, Jan a kolektiv. 2012. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Vyd. 1. V Brně: Host. ISBN 978-80-7294-585-6

SLOBODA, Zdeněk. 2016. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Vyd. 1. V Praze: Pasparta. ISBN 978-80-88163-09-1

ŠTĚPÁNKOVÁ, Martina a ČIŽINSKÝ, Pavel. 2006. *Registrované partnerství pro začínající*. Vyd. 1. V Brně: STUD Brno. ISBN 80-239-7821-7

WEISS, Petr. 2010. *Sloupky o sexu: 40 úvah o sexu a vztazích*. Vyd. 1. V Praze: Mladá fronta. ISBN 978-80-204-2188-3

WEISS, Petr a kolektiv. 2010. *Sexuologie*. Vyd. 1. V Praze: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2492-8

ZVĚŘINA, Jaroslav. 2003. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Vyd. 1. V Brně: CERM. ISBN 80-7204-264-5

ZVĚŘINA, Jaroslav. 2012. *Lékařská sexuologie*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum. ISBN 978-80246-2049-7

ZVĚŘINA, Jaroslav a BUDINSKÝ, Václav. 2004. *Vše o sexu: sexuologie a sexuální praxe pro každého*. Vyd. 1. V Praze: Ikar. ISBN 80-249-0460-8

ŽOURKOVÁ, Alexandra. 2002. *Klinická sexuologie*. Vyd. 1. V Brně: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-2795-9

Internetové zdroje

89/2012 Sb. Občanský zákoník (nový). *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů v ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

115/2006 Sb. Zákon o registrovaném partnerství. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů v ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115>

155/1995 Sb. Zákon o důchodovém pojištění. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů v ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-155>

Experiment: 4 % - Česká televize. *Česká televize* [online]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10211487240-experiment/2814-homosexualita-v-dejinach/>

GAY.INICIATIVA.CZ. [online]. [cit. 02. 03. 2019]. Dostupné z <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php>

Historie homosexuality, 1. část – Zvláštní duše... *Úvod – Zvláštní duše* [online]. [cit. 19. až 21. 11. 2018]. Dostupné z <https://unique-soul.webgarden.cz/temata/historie-homosexuality-1-cast>

Homosexualita – příčiny, výskyt a „terapie“ – Časopis Vesmír [online]. [cit. 23. 02. 2019]. Dostupné z <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2010/cislo-2/homosexualita-priciny-vyskyt-terapie.html>

Registrované partnerství (nový občanský zákoník). *Právní poradna* [online]. [cit. 30. 03. 2019]. Dostupné z <https://www.pravnilinka.cz/obcansky-zakonik/registrovane-partnerstvi>

Uzavření registrovaného partnerství – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 03. 03. 2019]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/uzavreni-registrovaneho-partnerstvi.aspx>

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník

Příloha 2 – Přepis a zařazení odpovědí do kategorií u otázky č. 5

Příloha 3 – Přepis a zařazení odpovědí do kategorií u otázky č. 16

Příloha 4 – Přepis a zařazení odpovědí do kategorií u otázky č. 22

Příloha 5 – Přehled odpovědí u otázky č. 26

Seznam grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf 1: Diskuze – Souhlas respondentů s registrovaným partnerstvím

Graf 2: Diskuze – Názory respondentů na stejná práva a povinnosti partnerů a manželů

Graf 3: Diskuze – Názory respondentů na registrované partnerství jako narušení významu rodiny

Graf 4: Diskuze – Názory respondentů na možnost společné adopce partnery

Graf 5: Diskuze – Názory respondentů na poskytnutí lepší výchovy dítěti heterosexuálním párem

Graf 6: Diskuze – Názory respondentů na vliv homosexuální orientace díky výchově homosexuálních rodičů

Graf 7: Diskuze – Názory respondentů na vliv osobnosti dítěte díky výchově homosexuálních rodičů

Graf 8: Diskuze – Názory respondentů na strádání dětí při výchově homosexuálními rodiči

Seznam tabulek

Tabulka 1: Současné studium respondentů

Tabulka 2: Pohlaví respondentů

Tabulka 3: Věk respondentů

Tabulka 4: Sexuální orientace respondentů

Tabulka 5: Informovanost respondentů ohledně homosexuality

Tabulka 6: Postoj respondentů k homosexualitě

Tabulka 7: Informovanost respondentů o tom, zda je homosexualita nemoc či nikoliv

Tabulka 8: Názory respondentů na to, čím je homosexualita ovlivněna

Tabulka 9: Reakce respondentů na homosexualitu někoho blízkého

- Tabulka 10: Reakce respondentů na homosexualitu osob se kterými někdy tráví čas
- Tabulka 11: Reakce respondentů na projevy homosexuality na veřejnosti
- Tabulka 12: Názor respondentů na to, jak by měli žít homosexuálně orientovaní lidé
- Tabulka 13: Názory respondentů, na to, jak se dívají na homosexualitu mladí lidé
- Tabulka 14: Názory respondentů, na to, jak se dívají na homosexualitu lidé „starší generace“
- Tabulka 15: Odpovědi respondentů na to, kdo nejvíce ovlivnil jejich názor na homosexualitu
- Tabulka 16: Informovanost respondentů ohledně registrovaného partnerství
- Tabulka 17: Odpovědi respondentů na to, zda souhlasí s registrovaným partnerstvím
- Tabulka 18: Pohledy respondentů na možnost stejných práv a povinností partnerů jako manželů
- Tabulka 19: Názory respondentů na to, zda registrované partnerství narušuje význam rodiny
- Tabulka 20: Znalost respondentů legislativy ČR ohledně registrovaného partnerství
- Tabulka 21: Názory respondentů na možnost společné adopce dítěte registrovanými partnery
- Tabulka 22: Informovanost respondentů o pojmu homoparentalita
- Tabulka 23: Názory respondentů na rozdíl ve výchově heterosexuálního a homosexuálního páru
- Tabulka 24: Názory respondentů na homosexuální orientaci dítěte v důsledku výchovy homosexuálními rodiči
- Tabulka 25: Názory respondentů na vývoj osobnosti dítěte v důsledku výchovy homosexuálním párem
- Tabulka 26: Názory respondentů na strádání dětí vychovávaných homosexuálním párem
- Tabulka 27: Diskuze – Vnímání homosexuality obecně
- Tabulka 28: Diskuze – Považování homosexuality za nemoc

Tabulka 29: Diskuze – Vnímání homosexuality u blízké osoby

Tabulka 30: Diskuze – Vnímání homosexuality u osoby, se kterou občas tráví čas

Tabulka 31: Diskuze – Vnímání projevů homosexuality na veřejnosti

Tabulka 32: Diskuze – Vnímání homosexuality vrstevníky

Tabulka 33: Diskuze – Vnímání homosexuality lidmi „starší generace“